

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel

helyben vagy vidékre postán:

Évi hára 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei Takarékpénztári épület), hova a hirdetések és az előfizetés-díjak küldendők.

Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos petisorsért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyiltér 4 hasábos petisorsért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és nyiltérrért 30 kr.
 Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei Takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

TÁRSADALMI HETILAP.

Táviratok.

A Kossuth-gyász.

Budapest, márczius 22. (A „H. É.” ered. táv.) Déltűn két órakor nagy tömeg indult utnak a gyűlékezési helyről, a Kálvin-térről, a temetőbe. A házak ablakából és az erkélyekről gyászruhás hölgyek szemlélték az elvonult menetet.

A Muzeum-köruton, Bráza y nagykereskedő háza előtt egy percze megállt a menet. Az erkélyen Rutikayné Kossuth Lajza, Kossuth Lajos nővére állott. A közönség kalaplevéve üdvözölte.

A t meg időközben annyira felszaporodott, hogy mire a menet eleje a nagy körutra ért, a menetet vége még a Muzeumköruton volt.

A temetőben Kossuth sírját, mikor a menet odaért, már nagyszámu közönség vette körül, itten az önkéntes tűzoltók tartották fenn a rendet. A sírhely vaskorlátján belül állottak az országgyűlési képviselők és Kossuth Ferencz, a ki gondosan rendezgette atyjának sírkövén a koszorukat.

A sírhelyet szebbnél-szebb koszoruk ékesítétek. A legszebbek közé tartozott a „Magyar- és Erdélyország bouleányaié, a melyet Szentmiklóssy-Latina Ilona helyezett a sírkőre, továbbá a műegyetemi kör, a 48-as és függ. párt, a Kossuth nőgyűlés, a magyar gazdasági gépgyár és a magyar nemzeti egyesület koszoruja. A sírnál legelőször Eudrey Gyula tartott beszédet a 48-as és függetlenségi párt nevében, ekkor két dísz magyarban öltözött egyetemi hallgató állott a sírhely bejárata elé kivont karddal és nem engedett senkit sem bemenni az elzárt kis térbe. Eudrey Gyula mély eszdben és levett kalappal álló néptömeg előtt mondotta el hatásos beszédét.

Ezután Bartók Lajos lépett fel a sírkő szélére, hogy elszavalja ódáját, amely a költő legjobb alkotásai közé tartozik. Zúgó eljezés követte Bartók szavalatát is, mire Peregriny né mondott beszédet a Kossuth nőgyűlés nevében és díszes koszorut helyezett a sírra. Szép beszédet mondott még Lósy József, a magyar nemzeti egyesület nevében, Hanrik az asztaltársaságok képviselőitől, továbbá a magyar gazdasági gépgyár egyik kiküldöttje. Minden egyes beszéd elhangzása után megindult az illető testület és utána jött a másik a legnagyobb rendben. A zászlókat a sír mellett háromszor meghajtották, amit minden egyes alkalomkor, kalapleemeléssel köszönt meg a sír előtt álló Kossuth Ferencz. Az ünnepség hat óra után ért véget, a mikor a temetőt zsúfolásig megtöltő néptömeg megkezdte a kivonulást a temetőből. Kossuth Ferenczet a közönség folyton éljenezte.

Vérengző bika.

Pozsony, márczius 22. (A „H. É.” ered. táv.) Nagy ijedelmet okozott tegnap este a vasúthoz vezető Stefánia uton egy megvadult bika, mely egy, elébe került vasuti munkást felöklélt és a földhöz vágott. Azután lábaival összetaposta. A szerencsétlen embert súlyos sebekkel borítva vitték a kórházba.

Az olympusi játékok.

Athén, márcz. 22. (A „H. É.” ered. táv.) Károly Lajos főherceg jelen lesz az olympusi játékoknál a Cook' fele utazási vállalat táviratilag utasítást kapott, hogy a „Hotel d. a gletterre”-ben a „királyi herceg részére” a kellő lakosztályokat készen tartsa, a magas vendég odaérkezését márczius 29-re várják. A görög kormány hivatalos uton kapott értesítést a kir. herceg odaérkezéről. Mohamed Ali pass, az

egyptomi khedive fivére, szintén bejelentette, hogy részt vesz az olympusi játékokban.

Uj helyi érdekű vasut.

Budapest, márczius 22. (A „H. É.” eredeti távirata.) H.-M. Vásárhelytől Makóig Nagyszentmiklósig tervezett helyi érdekű vasut legközelebb a megvalósulás stádiumába lép. Az érdekelt községek most szavazzák meg az építéshez szükséges költségeket.

2000 frt. jutalom.

Budapest, márcz. 22. (A „H. É.” eredeti távirata.) Múlt év októberében történt, hogy Bécsből Rátz Tóbiás 27 éves, róm. kath. pékmeszter eltűnt Favoriten Strasse 38. sz. a lakásáról. Az eltűnt, idegbajos ember létere valószínűleg öngyilkos lett. A gazdag rokonok most felkértek Magyarországon összes hatóságait, hogy nyomozzák ki a szerencsétlen embert, ha valaki nyomra tud vezetni, 2000 forintot adnak jutalmul. Rátz Tóbiás személyleírása ez: Magas termetű és sovány, beteges, sárga aranszinű, szép fogu sötét szemű, fekete göndör haja, kis fekete bajszu és szemüveget viselt.

HIREK.

*** A hercegprimás a milléniumon.**

Vasary Kolos hercegprimás nagy előkészületeket tesz a milléniumra. A magyar katolikus egyház feje ezeken az ünnepségeken méltóságának teljes fényében, udvarának teljes díszével akar megjelenni. Az esztergomi főgimnázium tanulói közül most válogatják ki a hercegprimás apródjait, a kik pompás történelmi öltözetet kapnak.

A „Szigligeti-Társaság” emlékünnepe.

A kir. jogakadémia tágas díszterme alig győzte befogadni azt a nagyszámu uri közönséget, mely a „Szigligeti-Társaság” ünnepélyére tegnap, vasárnap délelőtt 11 órakor megjelent. Mintha demonstrálni akart volna megjelenésével azon vád ellen, melylyel annyiszor, s bizonyára méltánytalanul illetik a nagy közönséget, hogy közönyös volna az irodalom iránt.

A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni:

Dr. Adorján Árminné, Aufricht Ilona, Auspitz Rozsika, Bozóky Béláné, Bozóky Nora, Brüll Sámuelné, Brüll Adél, Böszörményi Gézáné, Böszörményi Tilda, Dr. Bodor Károlyné, Cseresnyés Lujza, Dukesz N.-né, Déry Jánosné, Dukesz Ilona, Ficzek Lajosné, Ficzek Margit, Dr. Fleischer Lajosné, Fleischer Fány, Giraud Ottóné, Giraud Vilma, Guttman nővérek, Glatz Irén, Kolliner Miksáné, Kolliner Irén, Kugler nővérek, Ländler Ferenczné, Miskovszky nővérek, Dr. Nemes Imréné, K. Nagy Sándorné, Roz nővérek, Puskás Lajosné, Dr. Persz Adolfné, Persz. Aranka, Rechten-Bauer Zsófia, Recht Sárika, Sal Ferenczné, Dr. Szombatty Isvánne, Szüts Izsóné, Dr. Szolcsányi Hugóné, Szolcsányi Irma, Sebestyén Lajosné, Dr. Tóth Mártonné, Tóth Margit, Tóth nővérek, Ujházy Sárika stb.

Az ünnepély, melyet, a társaság Szigligeti Edének, a népszinmű megteremtőjének születési évfordulójára rendezett, praegnans műsorával valóban dicséretére válik a különben is a magas színvonalon álló „Szigligeti-Társaságnak.”

A műsor első pontja volt az ugy egészében, mint részleteiben remek s igazi szakavatottsággal megírt elnöki megnyitó. Egész sorát tartalmazza az érdekesnél érdekesebb megjegyzéseknek, melyek a jelen (szép) irodalmi viszonyok vilátságára, a mind általánosabbá váló pangásra vonatkoznak. A mind nagyobb tért hódító fragmentarizmust a min-

den vonalon lábra kapó stréberségnek, s nem a közönség részvétlen közönyének tudja be.

Nem ad helyet annak a nézetnek sem, hogy a korszellem pozitív irányzata okozta volna a költészet hanyatlását, mert költőink sem nem küzdöttek ellene, sem nem keresték az érintkezési pontokat

A szép megnyitó hatását fokozta a kiváló szónoki előadás, mely Rádli Ödön minden alkalommal jellegzi.

Rádli Ödön elnök mielőtt fölkérné özv. Személyi Kálmánét a fölolvására, ünnepélyesen jelenti, hogy Vinterhalter Antal kanonok 200 korona tőkével az alapító tagok sorába lépett. S midőn a társaság nevében meleg köszönetet mond az új alapító tagnak, nem habozik kimondani, hogy ebben is tiltakozást lát a már említett közöny vádjával szemben.

Özv. Személyi Kálmáné ritka műveltségről és olvasottságról tanuskodó értekezése: „Az irás mesterségéről” a közönség osztatlan tetszésében részesült, szellemes, kedves, behizelgő modora által is.

Dr. Szombathy István tanár felolvasásáról, kinek „Szigligeti életének és irodalmi működésének méltatása” jutott feladatúl, őszintén azt irhatjuk, hogy épen a mély, beható tanulmány volt ártalmára, a mennyiben kissé hosszadalmas volt és a kifáradt közönség elvesztette türelmét, kezdte oda hagyni a termet, s csak akkor foglalta el ismét helyét, mikor az elnök az utolsó tárgynál jelezte, hogy rövid lesz. Különben Szombathyt is megéljenezték.

Dr. Bodor Károlynak lapunk munkatársának, kedves és szellemes rajza a vén, tipikus philosophusról, ki míg a felsőbb régiókban kutatja az örök igazságokat, lépten-nyomon megbotlik a hétköznapi kicsinyes rögökön, nagy tetszést aratott, ezután s derült hangulatban távozott a közönség a szépen sikerült emlékünnepről.

A nagyvárad-i restauráció.

Pár nap mulva a közgyűlés újra választja a tisztikar azon részét, melynek mandátuma lejárt. Az állások — mint a jelentkezésekből már biztosan tudni lehet — nagyobbbrészt egyhangulag fognak betöltetni, csupán az alkapatányok és egy, a Sztarill János előlépése folytán megürült fogalmazói állás okoznak a városatyáknak némi gondot; amennyiben egy-egy hivatalra többen is reflektálnak.

Természetes, hogy mint ilyenkor rendszeren, ezer és ezerféle kombináció kering a levegőben, azonban a beavatott körök egész bizonyosra veszik, hogy nem lesznek „meglepetések.”

A választás legérdekesebb részét a Sztarill János öröke képezi. Hármán pályázták meg és mind a három jelöltnek tekintélyes párt áll a háta megett; mindegyik hiszi, hogy győzni fog. A pályázók következők: Hajduska Arpád t. fogalmazó, Kágyi Lajos ref. lelkész és Vajnovszky Vincze közigazgatási gyakornok.

Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester ur a következő értesítést küldte meg lapunknak: 566—1896. eln. sz.

Valamennyi bizottsági tag urnak!

Nagyvárad-város törvényhatósági bizottsága folyó évi 46—4736. sz. a. hozott határozatával a tisztújító közgyűlés megtartását folyó évi márczius hó 26-ik, esetleg következő napjának délelőtti 9 órájára tűzte ki.

Van szerencsém bizottsági tag urat ezen közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Nagyvárad, 1896. márczius 20-án.

Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester.

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácák bérháza. A legújabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint. Szöveteket méterenként gyári áron alól.

MITTEILER EDE

* **Az új jogász-elnök.** B. Pap Károly volt elnöknek a távoztával a jogakadémia ifjúságát már napok óta foglalkoztatja az új elnöknek a választása kire most a nagy feladat vár, hogy az akadémiát a milleniumon repraesentálja. Ez okozta a nézeteltérést, mely azonban előbb Zubor majd Vattay Gábor ellenjelölt ünnepélyes visszalépésével elsimult, s Nagy Zoltán alelnök elnökké választása kétségtelen. Tegnap este nagy részvét mellett pártértekezletet tartott a Nagy-párt melyen Vattay Gábor indítványára, Nyírý Bélával szemben, ki még a pártértekezleten sem jelent meg, Gyenge Bélát jelölték az alelnökségre. A választás szerdán fog megtörténni.

* **Nagyváradai művész kiállítás.** Mint a budapesti lapok írják, egy szép tehetségű festőnek, A czél (Austriai) Henriknek „Csikófoga a Hortobágyon“ című eredeti magyar tárgyú festményét vásárolta meg Jameson Sándor newyorki műkereskedő. A czél nagyváradai származású fiatal ember, akinek városunkban előkelő rokonsága van. A képet, melynek reprodukcióját a „Magyar Szalon“ e havi száma is közli, a newyorki akadémiái képtár számára vette meg az amerikai műtárus, a ki — mint értesülünk — ezenkívül még több magyar tárgyú képet szándékozik a képtár számára vásárolni.

* **Egyházkerületi közgyűlés.** A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tavaszi közgyűlését május hó 28-án kezdi meg és a következő napokon folytatja.

* **Az állandó színház épül — papiron.** A színház-építés előmunkálataira vonatkozó szerződést a Fellner és Hellmer bécsi cég aláírva a városi tanácsnak visszaküldötte, azonban a szerződésbe saját kikötéseit is fölvette. E kikötések közül az a legnevezetesebb, hogy a levelezések német fordításának szóról szóra meg kell egyeznie a magyar szöveggel, jöllehet a tanács kikötötte, hogy eltérés esetén a magyar szöveg legyen irányadó. A terveket és költségvetést a cég a szerződés jóváhagyása után 2 hétre leküldi a városnak.

* **A nagyváradai gyorsírókör alakuló gyűlése.** A Stolze-Fenyvessy-féle gyorsíró rendszer hívei tegnap délután 2 órakor közgyűlést tartottak a polgári-leányiskola helyiségében. Jelen voltak: Beregszászy Aranka, Berger Emilia, Ehrenfeld Gizella, Ehrenfeld Ilona, Goldberger Luiza, Gesztési Gizella, Korniss Ilona, Klein Szidónia, Kohn Hermína, Kurländer Margit, Kripka Malvin, Krausz Eszter, Rottenberg Etel, Stern

Ilona, Szántay Stefánia, Szeghalmi Vilma, Wallerstein Etel, Weisz Adél, és férfiak szép számmal. Adorján Emil, okleveles gyorsírási tanár, korelnök, megnyitván a gyűlést, szép szavakban előadta a közgyűlés czélját, a „nagyváradai gyorsírókör“ megalakítását. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette korelnök indítványát s egy ötéves bizottságot választott az alapszabályok kidolgozására, a melynek tagjai: Korniss Ilona, Szeghalmi Vilma, Szántay Stefánia kisasszonyok, Tóth Ferencz és Gara Ákos, joghallgatók.

Ezután elhatározták, hogy a tisztviselőket az alapszabályok elkészítése után fogják megválasztani s e végből április 12-én, vasárnap délután 2 órakor ismét közgyűlést tartanak.

Az új gyorsírókör megalakulása a Stolze-Fenyvessy rendszer hívei közt élénk érdeklődést keltett s gyakorlati életre valószínűsége miatt nagy pártfogásnak fog örvendeni.

* **Uj petroleum-raktár.** Az első boszniai petroleumgyár raktározási engedélyért fordult a városi tanácshoz, mely Papp János tanácsos elnökele alatt bizottságot küldött ki a szemle megejtése végett. A bizottság a vasút területén 50 m² helyen megadhatónak javasolta a raktározási engedélyt s ha a társaság a terveket és a költségvetést bemutatja, egy új petroleumraktár lesz a város területén.

* **A városi tisztviselők öröme.** Tegnap igen érdekes hír kelt szájról szájra. Azt beszélték nyíltan és titokban, hogy a jókedvű miniszter kedvesleg határozott a tisztviselők fizetésemelésének kérdésében és még a választás előtt, tehát pár nap alatt megérkezik a várva-várt leirat. Természetes, hogy a hír még megröszítésre vár és lehet, hogy nem egyéb pusztán óhajtságnál, mely hogy minél előbb teljesebbé menjen, őszintén kívánjuk annak a tisztikárnak, mely közönsége részéről osztatlan elismerésben részesül az új restauráció alkalmából.

* **Az iskolák érdekében.** A községi iskolák felszerelése tárgyában Ritoók Zsigmond bizottsági elnök javaslatot terjesztett a városi tanács elé, melyben terjedelmes indokollással költségvetést és tervet ad az iskolák felszerelésére vonatkozólag. Ennek alapján a tanács rövid idő alatt teljesíti a községi iskolák felszerelését.

* **Elhalasztott közgyűlés.** A nagyváradai kerületi betegsegélyző pénztárnak tegnap, vasárnap délelőtt kellett volna megtartani évi rendes közgyűlést, azonban a kiküldötték oly csekély számban jelentek meg, hogy Lang József elnök kénytelen volt a közgyűlést elhalasztani. A jövő vasárnapra, azaz márczius 29-ére tűzték ki az újabb határidőt, amikor tekintet nélkül a megjelentek számára jogérvényesen határozni fognak.

* **Üzleti távirat. Bécs Neumann M. Sándor Nagyvárad, Bémertér, Poyvár-ház.** Kívánása szerint kellő mennyiségű gyermeköltöny 2 forinttól, férföltönyök 6 frttól, gyermek felsőkabátok gallérral 2 frt 50 krtól, férfi-felöltők — frttól feljebb címére mai napon feladattak. Nagyobb mennyiséget azért küldünk, mert úgy látjuk, üzleti forgalma egyre növekedik. **Főüzlet-raktár.**

* **Millenium utazási és ellátási vállalat.** Már most megkezdhető és tetszés szerinti részletekben fizethető mérsékelt áru vasuti menettérítési jegyek, valamint ezzel összeköttetésben a budapesti tartózkodás alatt élvezendő ellátást, lakást stb. biztosít. Részletes tervezetek K. Frankl Mari tőzsdéjében díjmentesen kaphatók. Vidéki ismerősöknek szivesen szolgál felvilágosítással.

Menelik király levele.

Az angol lapok Menelik királynak egy érdekes levelét közlik, amelyet F. S. R. Clarke angol misszionáriushoz intézett február 3-án, s amelyben alaposan megszégyeníti liberáliszmusával az európai antisemitákat. Ime az érdekes levél:

Üdv és béke a mi Urunk nevében!

Nagyon esalodok, ha azt hiszi, hogy érzéketlen vagyok imádságaival szemben. A hívők imádsága még akkor is becses előttem, ha európai emberek ajkáról hangzik el. Hiszen nem valamennyien támadják országomat, nem valamennyien vetik magukat azokra, akik nálunknál gyengébbek. Ezek azok, akik még a valóságos evangéliumban hisznek és biznak. De mily jognál fogva nem ismerik el önök a Jézus Krisztus születését megelőző korszakot?

Amit önök régi testamentomnak neveznek, épp oly igaz, mint az új és ami benne van, azt épp úgy kell tisztelni, mint Jézus és apostolai tanát. Soha Jézus nem törülte ki fájának örök jellegét, minthogy szent anyja által nyolcz nap mulva alávetette magát.

Elynomni azt, amit Isten az örökkevalóság számára teremtett, annyit tesz, mint a hitet megszégyeníteni, ime ez az a kép, amelyet az európai keresztények manapság nyújtanak. Nemesak kifelé nyulnak ökö erőszakhoz, hanem befelé is gyakorolják az zsidók ellen, akik mégis csak keresztényi lelkek és akiknek mi a Megváltónkat köszönni hetjük.

Háromszázezer zsidó van az országomban, s noha teljesen függetlenek, mégis nagyon megadó és munkás emberek. Soha sem esküdnek össze, megfizetik adójukat és törvényeinket hűségesen megtartják. Ha a zsidók rosszabbak Európában, azért van, mert ott a keresztények is rosszabbak. Jézus megbocsátott nekik a kereszténfán, miért üldözik őket, bár csak követné őnt a többi európai keresztény is. Mózeset nem szabad többé megkülönböztetni az apostoloiktól, sem szent Páltól, sem szent Pétertől. Aki Istent akarja szolgálni, az vesse alá magát mindennek s fogadjon szót. Őn, mint Isten küldöttje tudta ezt. Tanítsa ezt Európában és Ázsiában. Én Afrikában tanítatom is. Az Ur Jézus Krisztus kegyelme kísérje őnt!

A „HETFOI ÉRTESSITO“ TÁRCZÁJA.

Züllés.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: **Nagy Endre.**

I.

Szabad lábom.

Az édes anya fáradhatatlanul motoszkált, raskogatótt; már jól tömve volt az utazó-láda, de a mama még mindig nem volt megelégedve; amit csak megfoghatott, mindent bele szeretett vón gyömöszölni a hummi közé. Ami jó, ami édes, mindent az édes fia számára akart félre tenni. Mikor aztán már egy tű sem fért volna a bőröndbe, szórakozottan babrált ottan tovább, a fölthajtott föddéllel takarva el arcát. Csak a néha felzokogó sóhajtsón lehetett észrevenni, hogy sir. És mégis mikor olykor hátraszólt, olyan szigorú, rideg volt a hangja, mintha csak a hajthatatlan tanító szólott volna belőle. Oh, a fiúnak nem szabad észrevenni, hogy sirnak távozásán.

Az édes apa ott ült a karosszékben; sokat betegeskedett, meglátszik, hogy neheze érik az ülés. Tartja magát erősen az elérzékenyedéstől.

A fiu, karján a felöltővel, ott áll előtte. Könnyei végig csorognak az arcán, aztán meg-meg-rándul a válla a zokogástól. Neki szabad sirnia, neki szabad mutatnia azt, hogy szeret és fáj elválnia szeretettjeitől.

Az apa kérdi:

— Miért sírsz! Kevés talán a pénz, amit adtam?

A fiúnak szívébe nyílal a kegyetlen kérdés. Nem kevés az... Hanem...

— Hát mi kell még?

— Semmi édes apám... semmi sem kell már!...

— Ne sirj hát. Nem illik az egy ilyen nagy fiúhoz. Bizony, kiléptél már abból a korból, mikor mindent a szájába kell rágni az embernek, Ime, kilépsz most a nagy világba, a fővárosba, idegen emberek közé. Nagyon sokszor fog kísérteni a csáb, minden oldalról hívogatni fognak a világ gyönyörűségei. De ne tántorodjál el fiam, ne lépj félre az igaz utról. Eleinte édesek a bűnös évek, tapasztalatlan vagy, kapni fogsz rajtuk. Hanem hidd el nekem, hogy az elzüllésre vezetnek azok... Ne tántorodjál el édes fiam. Nem sok pénzt adtam neked, annyit csak, amennyi kellett. De vigyázz a pénzre, fiam. Hiszen láttad, hogy milyen nehezen jön az. Milyen nagy, nagy darab földet kell megfosztani terményeitől egy néhány forintért. És még azt csépelni is kell, de meg eladni... Bizony nehezen adja a föld a megélhetést. Valahányszor egy krajczárt fogsz a kezvedbe, gondold meg, hogy hány buzaszemért van az beváltva... No, nem azt mondom, hogy zsugori légy, hanem... hiszen értesz engem, nem vagy már gyermek... Most meg indulhatsz is már, künn áll már a kocs... Az Isten áldjon meg, édes fiam... levelet írj gyakran. Tanulj szorgalmasan!

Igy ni!

Végig csókolja szépen az anyát, az apát, aztán könyező szemekkel megy a kocs felé. Csak épen az édesanya kíséri ki és néz hosszan a távozó kocs után. Mikor aztán bejön, ott találja az

édes apát úgy tovább a karosszékben és sirva zokogva, fuldokolva...

Most már szabad a sírás, nem látja az a rossz fiu, az az édes fiu!...

Gyorsan robot a vonat. Kis állomás — nagy állomás váltja föl egymást. A fiu az elemlaradó táviró oszlopokat nézi a kupé ablakából. A síró-kedve elmúlt régen, vigtség szállta meg helyette. Valami úgy sóvárgott benne a bűvös-bájos ösmeretlen nagy metropolis után. Még ott motoszkálnak a fejében az édes apa mondásai. Oh, szorgalmas lesz, jó lesz, az igaz uton fog haladni... Élmi fog ambíciójának. Dolgozni, tanulni, aztán emelkedni mindig magasabbra... Hiszen olyan szépen is ki lehet azt festeni, a kupé padján ülve, füstöt fujsza. Az ábrándokban könnyen, akadálytalanul lehet kiczirkalmazni mindent. Álmodozásban nem merül föl senmi nehézség, eltűnnek az élet árnyoldalai, a nemes szándék ellenségei, az ember gonosz vágyai, a csábítások.

... Hanem mikor ott állott a zajongó, sürgő-forgó néparadatban, óriási paloták között, melyeknek egyetlen köve is eltakarhat egy embert, bizony érezte akkor, hogy itt a nagy városban erős szárnyak, törhetetlen jellem, kiváló tehetség, vas-akarát, lankadatlan szorgalommal lehet csak kimagaslani a sokaságból...

Miután beiratkozott az egyetemre, benézett egy kicsit az egyetemi körbe. Sürtü füstben kártyáztak, billiárdoztak a haza reményeire. Oda szegődött egy asztalhoz és nézte a kártyázást. Elemtén csak úgy szórakozottan kísérte a játékot, hanem egyszer csak azon vette észre magát, hogy

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre, általában elismert szolid árak mellett **csakis elsőrendű gyárakból** beszerzett

kalap-, czipő- és uri-divat
nagy raktáramat.

LEITNER LAZÁR
Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-szállodával szemben.
TELEPHON. Alapított 1878.

Az elvesztett kenyér keresése.

Nagyvárad, márcz. 21.

Régi dolog, azt hisszük egy idős az emberiség történetével, hogy az elméleti és gyakorlati tudomány, vagy jobban mondva: az elméleti és gyakorlati élet örökös harcban állanak egymással.

A mesés hajdankorból ismerjük a Babel-torony szomorúan végződött történetét. Az elmélet kiczirkalmazta, elrendezte, hogyan fog felépülni a torony egészen az égig, hogy bármilyen távol legyenek is tőle az építők, meglássák és visszatérjenek ismét annak a környékére. A gyakorlat aztán nemsokára bebizonyította, mennyire csalódtak az elméleti építések: az emberek nyelve megzavarodott, a torony — melylyel az égig akartak menni — félbe maradt s az emberiség, mely a torony építése előtt még egységes volt, különböző nemzetségekre oszlott s elszéledt a földnek minden tájékán.

Az elmélet és a gyakorlat — mint a felhozott példa is mutatja — a legtöbb esetben kizárják egymást.

Elméletileg sokat tudhat az ember. Tud kovács, csizmadia, szabó, földműves lenni; de ha azt mondanák neki, nézzük, hogyan csinálod gyakorlatilag, bizony-bizony a legtöbb esetben esőtörtőket mondana az elméleti tudomány.

A kettőnek, t. i. az elméletnek és gyakorlatnak kell egyesülniük, még pedig megfelelő adagban, hogy az embereknek javukra váljék. Az elmélet egymagában lehet tudományos rendszerek alapja, de ha a gyakorlat nem approbálja — nem sokat ér az emberiségre, legfeljebb holmi szobatudósok enyhítgetik vele tudomány-szomjukat.

kíhevíl az arca, remeg a keze, amint egy-egy nagyobb tétet raknak az asztalra. Maga sem tudta, hogy hogyan jutott hozzá, de ott ült ő is az asztal mellett, kezében a kártya, előtte a pénze... És vesztett, egyremásra vesztett... Egy krajczárt hány buzaszemért kellett beváltani! Az édes apa mondása jutott az eszébe, amikor a bankók sorban kerültek ki a zsebéből. Gyöngyözött a homlokán a veríték, úgy fájt a feje, a szíve erősen lüktetett. Meg akart állni, érezte, hogy nem helyes, amit most tesz, de mégsem tudott föllállni. Az tartotta ülve, hogy hátha a legközelebbi tétnél nyerni fog... Nem nyert!

Ott hagyta a pénzét, ingadozó léptekkel, kiszáradt torokkal lépett az ablakhoz. Megriadt magától. Hát romlott ő azóta, amióta leült kártyázni? Hát nem ugyanazok a nemes szándékok vannak most is szívében? Micsoda része az az embernek, amely oda taszítja a lejtőhöz, minden tiltakozás, minden vonakodás dacára is? Talán a kis faluban most kérdezi az édes apa az édes anyától, hogy mit csinál vajjon most Géza, a mi fiunk. És ő meg mindjárt első nap elfeledte az apa tanácsait. Elfeledte nyomorultul, mint egy... gazember... gazember!...

Olyat ütött a homlokára, hogy megriadva rezgett össze.

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsimázak, valamint műfestekeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos festékkereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

A magyar országgyűlés képviselőháza napok óta egy nagyfontosságú törvényjavaslatot tárgyal. Arról van szó, hogyan lehetne, miként kellene a filokszerá által kipusztított szőlőterületeket felújítani.

Ide s tova husz esztendeje annak, hogy valamelyik szőlősgazda idegenből behozta hazánkba azt a szabad szemmel meg sem látható kis bogarat, amely hitetlen gyorsasággal pusztította ki világhírű bortermő tőkénket s tarolta le szelid emelkedésű szőlőhegyeinket. Nemzetgazdaságunk kárát ki tudná kiszámítani? Sok millióról lehetne szó s még a mellett arról is, hogy egész nagy vidékek munkás népe maradt munka, kenyér nélkül!

A nagyváradi szőlőhegyek — amelyek nem tesznek ki 3000 holdat — kora tavasszal késő őszig látták el csak nem folytonos munkával az alsó-sárréti szegény embert.

A szőlők felújítása tehát fontos nemzetgazdasági érdeket képez és ezt a mi kormányunk csak most, két évtized mulva látta be, vagy ha belátta is előbb, alig tett valamit a szőlők felújítása tekintetében.

Most aztán, a tizenkettedik órában, elvégre történni akar valami. Darányi miniszter cselekedni fog s a szőlők felújítására vonatkozó törvényjavaslatot — mely állami segély nyújtásával óhajt segíteni a bajon — most tárgyalja az országgyűlés.

A törvényjavaslat elméletileg — amennyiben a nemzetgazdasági tőkének visszaállítását célozza — helyes; nem úgy azonban gyakorlatilag. A hegyközségek egyetemleges kötelezettség mellett kapnák a szükséges összeget, még pedig úgy, hogy a 15 év alatt kamataival együtt visszafizetendő tőkékért 9.15 százalék fizetnének.

Hát ezen kölcsön-művelet igen jó lehet gazdag ember számára, mert 15 év alatt megszabadulhat a tehertől, hanem szegény ember részére, akinek egyebe nincs, mint 1—2 vagy legfeljebb 3 holdnyi szőlője, amelyből magát és családját tartania kell — már olyan magas összeg, amit elbirni képtelen.

Az a törvényjavaslat lehet helyes, célszerű a módos embereket illetőleg; de nem

hiszük, hogy a szegény emberen segítsenek vele.

Meg fogja mutatni a gyakorlati élet, mely az elméletnek nagy ellensége, hogy törvénykészítőink ismét a szürke elméletet vetették alapul az élet helyett.

Hanem az elmélet emberei nem hagyják magukat ledisputáltatni az élet által s gyártják a törvényeket úgy, amint azt az élet nem fogadja el. Pistuka ruhája felmegye Istvánra, vagy viszont? Azzal édes-keveset törődnek.

Kíváncsian várjuk, milyen eredménye lesz majd a törvényerőre emelendő törvényjavaslatnak. Mi nem sokat várunk tőle, legalább a szegényebb sorsu szőlőtulajdonosokat illetőleg.

Pán.

Tisztujítás előtt.

Nagyvárad, március 22.

Néhány nap mulva alakítja újra Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tisztviselői karát. Hat évre-e vagy hosszabb időre: most sem lehet biztosan tudni, mert a közigazgatás államosítása, melyben városi tisztviselőink már hat esztendővel ezelőtt is biztak, még ma is csak papíron van meg.

Reméljük azonban a legjobbat s vegyük úgy, mint ahogy tervezve van, hogy a közigazgatási tisztviselők rövid időn belül államosítottak fognak és ezáltal megszűnik ez a hat évről hat évre való nyugtalanság, aggodás és bizonytalanság, mely eddig a leglelkiesmeretesebb tisztviselőket is sokszor bánthatta s mely örökös kérdőjel gyanánt lebegett annyi család jövője előtt: hat év mulva, ha a bizalom másra esik, mi lesz akkor? Nyomorúság, segély, nyugdíj: gyenge kilátások.

Vegyük tehát úgy, hogy akiket most megválaszt a közbizalom, azok ezentúl nem ideglenes, hanem állandó hordozói lesznek a közügyek társzlójának. És ebből kiindulva, jól eső tudat tölthet el Nagyváradon minden polgárt, ha arra gondol, hogy mily nyugodt helyzete van, mert bármily lelkiismeretesen fogja is fel szavazatának fontosságát: tisztviselői a további bizalmat is megérdemlik.

Az általános elv ugyanis, mely már nyilvánosságra is hozatott, az, hogy a régi tisztviselők megmaradjanak. Sok ok szól e mellett. A kipróbált, jó munkaerők, akik már ismerik ügykörüket is, sokkal előnyösebben végezhetik el dolgaikat, mint

Az egyik kártyázó — valami gentry gyerek — meg is bökte társait és Géza felé mutatva sugta:

— Snasz játékos. Hogy sir azután a rongyos pár forintja után!

Hajnal.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: Szűts Dezső.

Nagyon sötét az éjszaka.

Okos szemű, kék ibolyák, fehér ruhájú hóvirágok s szelid harangvirágok hiába integettek felém: maradj közöttünk, maradj, maradj. Ott hagyta az élet egyszerű virágait, illatos, levegőjét, mert kerestem a boldogság sötéttűzű, vérvörös rózsáit s körülvettem a határtalan sötét éjszaka.

Csak a bagoly lát a sötétben, ki mindig ott él s kerüli az áldott napot.

Az édes, drága, meleg nap süttött reám, jaj, hogy belementem az éjszakába. Nem éreztem akkor dermesztő hideget, kiatlenséget, a vérem forrott, megcsalt a vérem. Besüppedtem a sárba, sorvasztó gyönyörök feneketlen iszapjába, sokszor megbotlottam nagy, kiálló kövekbe, csúszómászók vettek körül engem, a halál irtózata zugott körülöttem. De én jobban szerettem az éjszakát s féltem

a hajnaltól, mert fölfedezi mi vagyok, hogy nézek ki, féltem, hogy meglátom, hova jutottam, oh irtózat, s inkább szerettem e sötét, kietlen vad éjszakát.

Látogatás az Okosságnál.

Ám egyszer le kellett tisztítani a sarat magamról, mert az okosság magához hívott. Sokat beszélt, de mindhiába, abba a sötétségbe, mely körülött volt engemet, mely megvakította szememet, hogy ne lássam a napot, a fehér arcut, csak a sötétséget szeressem; mely befészkelte magát mámoros fejembe s vett magának lakást abban.

Az Okosságnak engedni kell — mondták a sötétség fiai, a sáros aranyifjúság, s tovább merültek az élvezetek párologó mocsarába. Voltak közöttük jó család gyermekei, szerény, tisztességes fiúk, kik megálltak a parton. — Be vele! kiáltották a mocsarak lakói s behurcolták őket, míg elmerültek.

De én elmentem az Okossághoz, mert szerettem őt s ő szeretett és sajnált engem, ki botorkáltam a hamis próféták utján.

Hajnal.

Eloszlott a szürkesség, mely könyező szememet elfogta, behálózta, s nekem rosszul esett a látás. Hajnal, kit a pap más névre keresztelt, de

a folyton változó, ismeretlen, járatlan alkalmazot-
tak, akik míg beletanulnak hivataluk száz és száz-
féle ágazatába és titkaiba, sok botlást követhetnek
el és sok kárt okozhatnak az államnak, a városok-
nak és egyeseknek: szóval a társadalomnak.

Az állandóság tehát mindenestre fontos kö-
rülmény, melyet a köz és egyesek tekintetéből figyel-
men kívül hagyni nem lehet; de a jelen esetben
az illetők maguk, akik új választás alá kerülnek,
egyénilag és munkájukat tekintve is megérdemlik
azt, hogy megmaradjanak helyeiken, mint akik eddig
is méltóan szolgálták a rájuk bízott közügyeket.

Természetes, hogy kivételek, mint mindenütt, itt
is vannak. Ahol oly számos tagból álló tisztviselői
kar van, mint nálunk is, lehetetlen, hogy ne legyen
nehány olyan, a ki nem felel meg teljes mértékben
hivatásának. — De szerencsére ezek csak csekély
kivételek és itt sem kötelességmulasztó hivatalnok-
okról van szó, hanem olyanokról, akik talán fizi-
kai, vagy szellemi képességeik hiánya miatt nem
képesek teljesen megfelelni a megválasztásukkor
hozójuk fűzött várakozásoknak.

Mondom, elenyésző, alig észreható ez a kis
ellentét a példás kiváló és a nem ilyen tisztviselő
közé s épen azért jogos az a várakozás, melylyel
egy a város közönsége, mint maguk a tisztviselő
é választás elé néznek.

És e választások alkalmával eszünkbe kell,
hogy jusson az is, hogy e tisztviselői karnak, mely
most lelép, városunk sokat köszönhet. Az ő mű-
ködésük által szépült és épült e város annyira,
hogy ma már mindenki csak elismeréssel szól ró-
lunk. Az ő működésük volt alapja Nagyvárad jö-
vőjének, annak a rohamos, gyors emelkedésnek,
amelynek örvendetes mozzanatait nap-nap után lát-
hatjuk. Tevékenységük sikerre vezetett; igyekeze-
tük nem maradt eredménytelen — s ha hibák
történtek is, mert hisz a mi emberi, az gyarló is,
mint maga az ember, — általában mégis köszönet,
hála és biztató elismerés illeti meg azt a tisztikart,
mely e vívmányokat elérte.

Legyen tehát ez a választás olyan, mely ne
csak azt adja meg a tisztviselőknél, ami okvet-
lenül szükséges, a kenyérkereseti forrást, hanem
együttal a megtisztelő bizalmat, mert ez fokozza a
munkakedvet és önbizalmat; ez pedig a sikeres
tevékenységnek mindig egyik főrugója volt.

Az ujonnan megválasztandó tisztikar pedig
ujult erővel foghat majd félbehagyott munkája foly-
tatásához, mert kezét, agyát az vezérli, ami a jó

legyen titok az ő neve, kinyitotta az Okosság aj-
taját, mert ő az Okosság s a Jóság édes lánya
volt, s meglátott. Nagyon sáros lehettem, a szen-
vedélyek lakmároztak arczomon, jelentkeztek, hogy
itt vagyunk, szép kisasszony itt vagyunk, ez a miénk,
s ha nem vigyáz magára, maga is a miénk lesz!
De Hajnal nem hallgatott rájuk, hanem elütött. Én
Istenem, megérezte az ő ártatlan ibolya lelkével,
hogy most jövök a sárból, az iszapból, borzalmas
helyekről. De rám nézett s a gonosz indulatok és
hajlamok menekülni kezdtek erős, tiszta, bátor né-
zésétől, mely kisöpörte lelkemet egy pillanatra.

Az Okosság felesége, az áldott, drága Jóság,
ki annyit tapasztalt, de a sötétség fiait nem látta még,
tekintetével megsimogatta lázas lelkemet. Ő azt
mondta, hogy Hajnal fél, s nem nézett rám
többet. De gyönyörködtem felhőfürteiben, ajkainak
piros csikjaiban. A ruhája rövid volt, fekete ha-
rsnya lábán s fehér csipkegallérja . . .

Csipkegallér, csipkegallér! Rád emlékeztem
soká, mikor visszatértem az éjszakába. Mert régi
ki erőim megvártak a kapu alatt s újra hatalmukba
vették szenvedő lelkemet s testemet. És a sötét-
ség ismét jól esett nekem . . .

Szerelem.

Ha valakinek mondtam »szeretem,« higyjen ne-
kem, hogy hazudtam. Meg kellene halnom, ha kér-
dzné valaki tőlem: szeret-és rámondani muszáj
volna, hogy: szeretem. De nem mondtam senkinek,
mert senki se szeretett engem. De Hajnalt szeretem.

Mert kívánszorogtam a fullasztó barlangból,
fénytelen, világtalan, sötét vak éjszakából, s lerogy-
tam ablaka előtt. A Hazugság sötét műhelyében

tisztviselő jelszava kell, hogy legyen: a köz-
érdek.

Ebben a tudatban nyugodtan tekintünk a vá-
rosi választások elé. Nem izgalmas korteskedésekre
lesz ez alkalom, hanem mintegy tüntetés a jók
mellett.

Bizvást hisszük, hogy így lesz.

Dr. Adorján Ármin.

Egy korszerű klárusítási hely!

E czég megkülönböztetett
bizalmat és támogatást
érdemel

Kárpáthy Miklós
Elegans női és úri divatruházában
Zólfá-utca. NAGYVÁRAD, Zólfá-utca.

mert Nagy-
Várad és megyénkbel
elismert nyilatkozatok igazolják
E czég dícsérő és szelíd kiszolgálását.

Micsoda az a „kereskedelmi reklám“?

— A „Hétfői Értesítő“ számára Multaluli költő után —
Irtta: **Perényi Kelemen.**

Damaszkus ósrégi utcáin Hasszán datolyáit
árulta, azaz tulajdonképen nem is árulta, mert azok
oly aprók voltak, hogy senki sem akart venni be-
lőlük.

A szegény Hasszán szivszorongva nézte, hogy
vetélytársától a gazdag Uled-től, a kinek áruhelye
szalmából font gyékényen éppen mellette volt, mily
kapkodva veszik datolyáit. Abban a régi jó időben
még szalmagyékényeken árultak Damaszkusban és a
sátort az égből képezte . . . Ulednek tehát szeren-
cséje volt; kertjében háromszor nagyobbra nőttek a
datolyák, mint másutt.

Történt, hogy ebben az időtáiban egy dervis ér-
kezett a városba; esontvázig kiaszott aszkéta, aki miat
szent és istenféle ember nagy hírnévre vergődött. —
Adj valami enivalót — szólt Hasszánhoz — és meg-
hálalom olyasmivel, a mire kalifa sem képes. A népet
datolyáid vásárlására fogom kényszeríteni, mert há-
romszor nagyobbak lesznek az Uled datolyáinál.

— Fájdalom! szent dervisem — felelt mely
sóhajjal Hasszán — esókolom a lábad nyomait, de igére-
ted megvalósulásában nem igen hiszek. Uled datolyái
háromszor oly nagyok, mint a közönséges datolyák;
daczára ennek kérlek, lépd át küszöbömet és ül le a
szalmagyékényre; lábodat tedd kényelmesen keresztbe
és szólj — kegyed és akaratod szerint — mily mó-
don szándékozol datolyáimat megnagyobbítani és a
népet azok vásárlására kényszeríteni. Az Allah nagy
és Mohamed a prófétája!

Magában azonban azt gondolá a jó Hasszán:

látam fényes alakját megjelenni, hova az Okosság
bement, hogy térítse meg a Hazugság fiait. Szok
Hajnalt látára s jelenésére leborulának a földre, s
imádkák őt. Mikor pedig elment Hajnal s az Okos-
ság, tovább szőtték rossz terveiket a Hazugság bü-
nös fiait, kik itélkezének mások fölött. Hajnal meg-
ismert engem, kit levívének a Hazugság műhelyébe
s mosolygott felém, ki megtértem s imádkám őt,
de nem szólék semmit.

Mikor a múlt kisértő árnyai körülvettek ablakai
alatt, s rettegve vártam, hogy mellettem büszkén
elhalad a fénylő tisztaság, ő lehajolt hozzám s
meleg szavakkal, jóságos tekintettel gyógyította se-
beimet. De amint elhagyott, érttem jövének a go-
noszság fiai s leányai, s elvívének vissza az irtózat
tanyáira.

Néha lelke elmerült a végtelenbe s a szelle-
mekkel szólott. Kik bővelkedének tapasztalatokban,
suttogák, hogy szívet megvette a szerelem. Sen-
ki se hitte, magam is úgy gondoltam, hogy az, ki
szívet megnyeré, nem a Gonoszság fiai közül való,
hanem ő a gáncs és félelem nélkül való lovag . . .

Betegség, melyből szerelem nő.

Elmene pedig Hajnal a Fanyelvűekhez mula-
tozásra, mivelhogy ő fiatal lány vala. Onnan hoz-
ta magával szörnyű náthát és köhögést. És én aggó-
dásba estem, mert nem tudtam róla semmit. De
elmenék sátoruk felé s a Jóság megnyugtatót.
Nem zúgolódám soha, mikor a betegség meglátó-
gata s békvártelyozá magát nálam s lakást veve.
Az idők folyamán mindétig bróm, fellowszirup s
ily növű pokoli italokat ittam, és sohasem keltem

„Ha oly okos volnál, a milyennek látszani akarsz, bi-
zony neked is volna enivalód.“

De nem mondta ezt hangosan, csak oda nyuj-
totta a vendégnek, a mi enivalója volt: egy darab
borjubört. A husát és egyéb részeit már régen meg-
ette.

Mután a szent ember éhségét lecsillapította, így
szólt:

— Ó Hasszán! milyen nagysaguaknak óhajtot
datolyáidat?

— Allah adjon neked sok nőt és tömérdek jó-
szágot — kiáltott Hasszán — akornám, hogy dato-
lyáim háromszor nagyobbak legyenek, mint azok, a
melyeket te legjobb akaratod mellett teremteni tudsz!
— Allah nagy! Nagyon jól van. Látod e madarat?
Indiából hoztam magammal, midőn egy szent zarándok-
utat tettem. Mondd neki, hogy datolyáid háromszor
nagyobbak, mint három legnagyobb datolya összetéve.

— Allah adjon neked egy hús palotát és száz
tevé! De mi hasznom lesz belőle, ha ezt a madarad-
nak megmondom? — Allah nagy! tedd, amit mondok
— vágott közbe a szent ember és — ne iparkodjál meg-
érteni azt, a mit fel nem foghatsz!

Hasszán a madár előtt háromszor meghajtott
magát s beszédet intézett hozzá: Mindenekelőtt azt
kívánta, hogy Allah szivárványszínű tollakat adjon
neki, aztán „Rock“-nak nevezte, (arabs mesékben elő-
forduló óriási erejű és nagyságu madár).

A madár ily megszólításra büszke volt, mert
nem Rock-hoz, hanem közönséges hollóhoz hasonlított
és a dervis sumatrai kereskedőtől vevé mint oly ma-
darat, a mely jól tudja nyelvét a csőreben forgatni és
az emberi hangot utánozni.

— Ó madár! o Rock! — szólt a jó Hasszán
— a datolyáim háromszor nagyobbak, mint három leg-
nagyobb datolya összetéve!

— Most várj! — szólt a szent férfi — és di-
csérd Allaht!

Hasszán várt türelemmel, időnként megemlítvén
a madárnak, hogy az ő datolyái, ilyen meg olyan na-
gyok.

Nemsokára látta fáradozásainak eredményét,
mert a madár a legközelebbi olajfára ült és elkezdett
kiabálni:

— Allah! Allah! Hasszán datolyái háromszor
nagyobbak, mint három legnagyobb datolya együtt!

A madárnak rikácsoló hangját meghallotta a köze-
leben levő közönség is. Kiáltotta a betanult reklámt
egy óraig, két óraig, háromig, folytonosan szüntele-
nül, míg végre az emberek a Hasszán datolyáira figyel-
mesekké lettek. Erre a madár még hangosabban kiál-
tott; egyik-másik szemügyre vette Hasszán datolyáit és
így szólt:

— Valóban különös dolog! Nem látjátok, hogy
Hasszán datolyái igen nagyok!

Másnap korán reggel a Hasszán áruhelye előtt
összecsoportosult emberek azt mondták:

— Nézzétek! a Hasszán datolyái meg nagyob-
bak! A madár szüntelenül kiáltotta: a Hasszán
datolyái még nagyobbak! Harmadik napon
nagy tömeg állt a Hasszán áruhelye előtt és csopor-

ki az én Istenem ellen. De most fohászokdám hozzá
írgalomért, hogy kegyelmezzen meg Hajnalnak, és
ne vigye őt oda, ahol méltó helye volna: az an-
gyalok karába. És fehér szegfűket s illatos rózsákat
vivék magammal s letevéim fehér kis szobájába.
Fehér virágok, piros szegfűk, mondjátok el neki,
hogy mit érezek. És érzem, hogy nagy az én sze-
relmem ő utána, utána. Mert ő nyájas volt hozzám;
s meleg tekintetével megsimogatott engem. És az
ő nagy betegségéből kelt életre én nagy sze-
relmem . . .

Álom.

Ki olvasod e sorokat, vess keresztet, vagy
ha vallásod tiltja, imádkozzál értem egymis-e —
mod-ot, mert szomorú álom lón egy éjszaka. Fe-
kete volt az ég, mint egy ablaktalan szoba s alat-
tam, ki a hegy szőlőjében borzadva állottam, sötét
volt minden. Csak helyenkint csillant föl egy ezüst
folyó, ezüst szalag fekete mezőben, s fényes víze
játzadózott mint napfény a tükörben. Mintha a
holdvilág adott volna neki csillámló, ezüst ruhát. És
hangtalan némaság uralkodék a vizek fölött.

Őh jaj, egyszer odalent, hova nem juthattam,
fekete lovakkal vágatva rohant egy fekete kocsi
és én megismerém Hajnalt rajta. És ezüstös folyó
csillámló, csengő zenéje szólalt meg, mintha es-
küvőre vinnék Hajnalkát fekete szekéren, fekete lo-
vakkal. Csordultig megtelt az én szivem keserűség-
gel s szivszaggatón kiáltám bele a nagy sötét, fe-
kete éjszakába, hogy Hajnal, óh édes Hajnal!

Magyarázat.

Mert a Fanyelvűek országából Birka ús el-
jőve, s kéré házastársát Hajnalt, ki szenvedt

tokként vásárolta datolyáit. A böles szakértők csóválták fejüket és mondták:

„Valóban a Hasszán datolyái háromszor nagyobbak, mint három legnagyobb datolya együtt!

A kövér gazdag Uled kékült, zöldült haragjában; Hasszán azonban nem győzte az aranyokat elrakosgatni, tevécsordákat és szép cserkeszöket vásárolt; aztán a szalmagyékány fölé födellet emelt és rátette a madarat, a mely mindig ugyanazt kiáltotta.

Hasszán szabad pillanataiban dicsérte Allahot és gazdagon ajándékozta meg a böles dervist.

Hasszán datolyáit pedig már mindenki a legnagyobbaknak tekintette, tulfizetéssel vásárolta és jóízűen ette. Csak Hasszán maga tudta, hogy áll a dolga, midőn a datolyáit vásárolta a csorbamaradt Ulednél, aki a gazdag kereskedőből Hasszán szomszéd datolyaszállítója lett.

Igy fejlődik a reklám által támogatott kereskedelem is!

IFJ. ULLMANN IZIDOR
fűszerkereskedésében
(Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)
az összes fűszer áruk
ugy nagyban mint kicsinyben a legjutányosabb árban szerezhetők be.

A keresztény püspök.

— Schusztér Konstantin. —

Nagyvárad, márcz. 21.

Hugó Viktor a »Nyomorultak« című regényében egy püspököt ír le, aki mindenét megosztja a szegényekkel. A ki olvassa a regényt, az bizonyára emlékezni fog Myriel püspökre, amint Wajjeán János lelkét megvette a gonoszról az ezüst gyertyatartón.

Myriel mint-püspök, olyan, amilyennek kellene lenni a püspököknek. Egyszerűen él, egyszerűen ruházkodik, csak hogy minél többjót tehessen szegény gyermekkel, nyomorult emberekkel.

Azt hinné az ember, hogy ilyen főpap csak a költő képzeletében lehet. Pedig ilyen főpapok akadnak.

Csak pár napja említették a lapok, hogy Schusztér Konstantin váci püspök a millenárius év emlékeztére 100 ezer forint alapítványt tett Vác város kórházának és szegényeinek.

Az alapítvány becsét nagyban emeli az, hogy felekezetiére való tekintet nélkül fogják annak kamatait élvezni azok, akik rászorulnak.

majd meghala. De Birka urnak nagy hivatala vala az ő földjén s én szegény hitvány pénzért másolgatám okos emberek kézzonásait. Hajnal okos volt, elmondott nekem sok dolgot, mikről nem gyanítám, hogy ez légyen a szerelem . . . Okos volt, de nem értesite, mit határozott. S az én lelkem kétségbeesék a sok csapások láttára. Beteg volt, mondom, s megkérte fehér kezét a Fanyelvűek országából jött ember, ki egészséges volt testben, lélekben, míg én sokat szenvedék.

A paradicsomból ki!

Megesett, hogy lázasan dobogó szívem eltelek a nap szerelemmel s kopogtaték: Hajnalnál, ki bátor volt és okos. Meg akartam ismerni a tudás fáját, de a Jóság visszaküldte az almát, mit hőbortos fővel szakíték tudnivágyás emésztő fájáról.

És bezáródtt mögöttem a drága éden, az elvesztett Paradicsom . . . És Hajnal keveset szóla hozzám e pillanattól óta, s a mi lelkeink nem találkoznak, bár keresék egymást mindenütt.

De profundis.

Ha egyszer azt mondaná nekem, hogy jó szívem van, és ő szeret engem, meghalnék az üdvösségtől. És tudnék még lenni olyan, minő szeretnék lenni, de nagyon. Mert visszakergetném a szenvedélyeket sötét oduikba s lánczolólnám őket, ne marczangolják össze romlandó szívemet, mely jó, nemes tiszta, csak belepte a rozsdá, mint a szobát, melyet sohasem sepernek, ellepi a por és penész. És én nem seperem ki őket, mert nem mondja, hogy szeret, vagy jó szívvél van hozzám, vagy szí-

Ebben a korban, a mikor társadalmunkat a felekezetiiségre való szétbomlás jellemzi, jól esik hallani, hogy van magasan kiemelkedő lélek, van nemesen gondolkodó egyén, aki nem azt kérdezi a szegénytől, hogy milyen ritus szerint iparkodik megközelíteni a megközelíthetlent, hanem azt: van-e szüksége segélyre, könyörületre?

Nem kicsinyeljük mi a felekezeti jótékony-ságot, de lehetetlen elismeréssel nem említeni fel azt a tény, mely a könyörületet nem köti felekezethez.

Ez a keresztény erkölcsstan, ez felebaráti szeretet a szó legigazabb értelmében, amint azt Krisztus hirdette és gyakorolta.

Schusztér Konstantin váci püspök lelkében a szeretet vallása munkál s alapítványából a Krisztusi jóság csodálatos ténye sugárzik ki.

Ne mondjátok többé róla, hogy fősvény püspök, hanem mondjátok, hogy — keresztény főpap.

Szegény-ügyünkről.

— Még egyszer. —

Nagyvárad, márcz. 20.

Szerencsésen megérkeztünk Mádra!

Ilyeténképen sóhajthatunk ma fel, mikor látjuk, hogy utcáinkon annyi a koldus, csavargó, mintha a szegénység iszapos tava kiáradt volna s eldöntéssel fenyegetné Nagyváradot.

A könyörületet sehol sem gyakorolják olyan fokozott mértékben mint városunkban és nagy önmegadással tűrjük, hogy helyzetünkön javítani senki sem akar, vagy nem tud.

Egykor Nagyvárad egyes részeinek vagyis a különböző városokból alakult Nagyváradnak tekintélyes szegény-alapja volt kötelezvényekben.

A szegény alap minden évben megjelenik a számvévei hivatal zárszámadásában, lassan-lassan nő, hanem a szegény-ügy rendületlenül marad.

Tudunk, ismerünk alföldi városokat, ahol a város szegényeinek ellátására menház alakult; ahol a nők, az emberiség jótékony angyalai, vették kezükbe a szegény-ügyet, bizonyára akadt egy, aki a többit összetoborzotta, hogy az elesetteknek segítsenek és segítenek úgy, amint ez nálunk nem történik.

Csodálatos egy város ez a mienk.

Itt a felekezetek tesznek valamit, itt a vármegyére gond van, itt alakul Bihar megyei Nőegylet, mely a szegények istápolását tűzi ki célul, hanem Nagyvárad szegényeinek istápolására egyetlen nő sem akar előállni.

A nagyváradai jótékony társadalom lesz »Bihar megyei«, — lesz felekezeti, hanem nagyvárad nem akar lenni semmiképen.

A biztató, bátorító szavak elhangzanak mint a pusztába kiáltónak szavai, a szegényügy nevének megfelelően posványba kerül, sem férfi, sem

nő nem áll elő, hogy hangoztassa a könyörület szavait és gyakorolja az irgalmasságot.

Megrázó esetről hozott a minap a »Hétfői Értesítő« cikkekcskét.

Egy leány kétségbeesve fordult a rendőrséghez, hogy adjanak enni ott, ahol a bűnösöket üldözik, mert keresete nincs, nem fogadja fel senki, nincs mit ennie, elvész nyomorultán csecsemőjével.

A felekezetekhez nem mehet, a népkonyha csak nem láthat el mindenkit, hiszen nincsen pénzereje hozzá, a város pénztára még eddig nem járult ahhoz támogatással. Egyetlen menedéke volt, a Sebes-Körözs, ha meghalni, — a rendőrség, ha élni akar.

Egy nagyszerű polgártársunk egyik testvére, ha még él, elaggottan a Csillagváros egyik zugába került, tisztelt nevét szégyenlik szegénysége miatt, pedig nem szolgált arra rá, hogy őt magát is szegyelje valaki, jó módu volt egykor, hanem mikor elvénuült, kénytelen volt napszámba járni, mig birta. Most már azt sem bírja.

Hogyha szegény-ügyünk rendezve volna, oda helyezhetnék őt, ahol kényeret adnak és pihenő helyet számára.

És hány ilyen eset fordul elő, amelyen a társadalom segíteni nem akar, nem tud, mert ha tudna, már régen tette volna.

Pedig senki sincs közöttünk biztosítva arról, hogy munkaképtelensége idején nem fog-e hasonló sorsra jutni!

Nagyváradai társadalom! — ha élsz, zörgesd meg az irgalmasság menházának kulcsait, hadd lássuk meg, hogy élsz-e?

—ó.

Házadó-mentesség.

— A vidéki városokról. —

Magyarországnak egyetlen számottevő városa van csak — Budapest. A többitől alig érdemes beszélni. Magunk sem szeretünk tovább dicsekedni, csakis Budapestnél állunk meg. A magyar városi élet ott kezdődik és ott is végződik. Pozsony, Temesvár, Kolozsvár, Kassa, Debreczen, Nagyvárad, Arad és a többi — mind kiserő vidéki városok, — amelyek ha fejlődnek is, nagyon lassan fejlődnek.

Nem csoda, hiszen a kormánynak kisebb gondja is nagyobb, minthogy a vidéki városok fejlődésével gondolna.

Mig a mesterséges módon protegált fővárosban úgy emelkednek a magas paloták, nyilvános középületek, mint a mesebeli tündérvárak — amelyek tudvalevőleg egy éjszaka épülnek föl — addig a vidéki városokban már nagy haladásról szeretünk beszélni, ha évenként 2—3 kisebbszerű emeletes ház elkészül.

Évek óta halljuk már hangoztatni, hogy nemsokára a vidéki városok fejlődése érdekében nagyobb szabású intézkedést tesz a kormány. Ráferne a nagyobb szabású intézkedés mindenik vidéki városra, már csak azért is, mert sokáig aligha fogják birni azon terheket,

vesen lát vagy . . . Én várom hogy ő mondja mert nekem nem szabad s azalatt ingadozik a talaj alattam. Ő várja . . . Nem tudom . . . De ha mondaná kicsiny keze egy intésére leborulnék a földre. Nem csillagokat hoznék le az égből, hanem, igen tudnék szépen, tisztán élni is . . . És sohasem látnának többé a rosszasság fiai s leányai . . .

A körülmények.

Félre van ön vezetve t. olvasó, ő nem szeret engem, s ha látna, ki e sorokat írom, el is hinné azonnal. Egy fád állat vagyok, ki fadaiseket mond és tesz. Bűnöm, hogy születtem s hibám, hogy szeretek élni, s szeretem Hajnalt . . . Ez szépen hangzik, de ne higgyen nekem, mert én sohasem járok ablakai alá, nem ér ott a hold fehér fénye, kerülöm őt s ha látom, elszomorodom, bár ajkam virg, mint a csevegő csermely s bégető bárány . . .

De villanszíkra sem ugrik szemekből, mert ő hideg, s ha nevet, az oly szomorú. Nem vágyom közelébe, s igen jól érzem magam távol tőle. Kérdezi ön, mi oka ennek? Felelet: mert tudom, hogy nem tudok semmit, szeretném, ha nem szeretném s lemondok róla, hogy ne mondjak le a halálról. Mert én és a halál jegyesek vagyunk régótától óta . . .

Kilátások.

Legyetek kiméletesek emberek s te idő, óh légy hozzám kegyes, hogy Hajnalt elviszi az Éjszaka vagy a Nap.

A hideg réten, melyet életnek neveznek, a

letarolt, pusztá réten dideregve várom Hajnalt. Ébred-é, mosolyog-é rám, kérdem magamban s oly hosszúnak tetszik nekem a várakozás. De ő még csak piros csikokat küld a láthatárra s egyformán öleli körül hús levegőjével a Nap és az Éjszaka fiait. Ha nem mosolyog majd rám is, és eltűnik előlem, óh jaj nekem, legyetek kiméletesek emberek s te óh Héra! Várok és esengem: rám mosolyogj, te fényes, szép Hajnal krizopráz szineiddel. Mosolyogj rám, mosolyogj óh Hajnal, mert ismét reám borul a végtelen sötét-vad éjszaka.

Szerpolett.

Én Szerpolett vagyok, kimondom: az egész egy szinbolikus dolog, a Hajnal nem ember, hanem hajnal, ki el akarja hagyni a fertelmes, rút éjszakát.

De talán abból származott Hajnal története, mert tegnap találkoztam egy bodros hajú leánnyal. Ő szomorú volt és hideg, én vig és könnyelmű. Szerettük egymást s felébredtünk. És ekkor szomorúság fogott el, mert ő szép volt s nem nekem való. Nagyon resteltem a dolgot, de megesezt, hogy a vakondok felnézett a napba s megvakult.

Én szomorú lettem s ő vidám. Azt hiszem, nevetett is egy kicsit magában . . . fiatal volt s úgy tett, mint a gyerek, kinek csak krajczár kell, mert nem ismeri az arany értékét. Véletlenül én voltam a Hajnal kezében az első, igaz, jó krajczár, mely ugyancsak igyekezett hangot adni, de a kiért nem sokat adnak a vásárban . . .

amelyeket a kormány rájok hárit, vagy amelyeket magukra licitálnak nemi állami hivatalok megnyerése fejében.

Hát a kormány akar segíteni — mint tudjuk — házadó-mentességgel, hanem abban aligha lesz köszönet. Szükmarokkal mérk a kedvezményt a vidéki városok számára, olyan szükmarokkal, hogy attól ugyan se meg nem szépülnek, se föl nem épülnek egyhamar. Legutóbb a győri kereskedelmi és iparkamara foglalkozott a vidéki városoknak adandó házadó-mentességről szóló törvényjavaslattal. Ide vonatkozólag hozott határozata ezeket mondja:

A kamara a törvényjavaslattal tervezett kedvezményeket sokkal jelentéktelenebbeknek tartja, semhogy azoktól kowoly előnyök teljesítését remélhetné, melyekre egyrészt a vidéki városok fejlődése, másrészt az építkezéseknél foglalkoztatott számos iparág fellendítése érdekében szükség van. Sürgős felterjesztést intéz ennek folytán a kereskedelemügyi miniszterhez, oly irányban való közrehatását kérve, hogy a törvényjavaslattal kontemplált adómentességi kedvezmény határideje utjonnan épült házaknál 20 évre, a beépített területen újraépített házaknál 16 évre terjesztessék ki s a kedvezményre való jogosultság elbírálásánál ne csupán az a szempont vétessék irányadóul, vajjon az illető város általános házbéradó, avagy ház-osztályadó fizetésére van-e köt leve, hanem az egyes városok jelentősége, nagyszámu forgalma, építkezés tekintetében előírt városiassága szolgáljon zsinórmértékül.

A kamara egyidejűleg megkeresi a területén fekvő városi hatóságokat, hogy felterjesztését általuk legcélszerűbbnek ítélt módon erőlyesen támogassák.

NEULÄNDER és WEISZ
cérti-szabók
Nagyvárad, Zöldfa u., Glücksmann Ármán üzleteivel szemben.
Tavaszi idényre legújabb bel- és külföldi ruhaszövegeink
megérkeztek. Legújabb divatu szabászat, olcsó és izéles kiállításról elismert szolid és jó hiru-vünk kellő biztosítékot nyujt.

A sakktábla mellől.

A „Hetfoi Értesítő“ számára. Irta: Regöci (Exner) G. öző.

I.

Ismerek egy szenvedélyes, fiatal sakkjátzó; mikor erősen rávernek, megfogadja, hogy egy évig nézni se fog a sakktáblára; ezt még heves indignációval teszi, azután az iróniába csap át s kijelenti, hogy a játékkal foglalkozni esztelenség, mert az ember csak bosszankodik mellette, összevész a másik emberrel igaz ok nélkül s nemcsak akkor lopja az időt, mikor órákat ott gubbaszt a játékba merülve, hanem azután is, mikor dolgoznia kellene, hadállások kóvályognak a fejében, sőt álmában is tovább játszsza a partikat, hogy szinte belé izzad. Minek az a sok töprengés, izgatottság; elnyelt mérgeledés, vagy nyersen kitört, önmegszégyenítő gombaság? nem nevelés-e ez az egész csinált szellemi veszekedés? Nem képtelenség-e fontoskodva megterhelni az eszünket egy haszontalansággal, mi alatt a józan életnek komoly fontosságú dolgait elhanyagoljuk? Spor tnak bizony a kuglázás is nemesebb s legalább mulattat. Nem hogy egy évig nem, de soha többé a sakktáblához nem ül; megtagadja önmaga előtt, hogy valaha sakkozni tudott... S az én emberem egy hét mulva már megint ott játszik a sakkozó társaságban ugyanazzal az ural, a ki a minap oly erősen megleczkéztette: — szeretné neki a kölcsönt visszaadni. Hát ugy van, a kuglázás könnyebb lehet, mert hamarabb rendelkezik az ember biztos kézzel, mint biztos észszel; de az intelligens ember hajlik a szellemihez s hive marad ennek, ha sok bosszankodással kevés öröm jut is osztályrészeül, míg amott kevesebb bosszankodással több kész öröm vár rá.

Laikusok, kezdők és dilettánsok szokták mondogatni, hogy azért nem tudnak jobban sakkozni, mert nincs hozzá az a szívós türelmök, a melyet bámulnak egy-egy erős sakkistánál. Azt hiszem, hogy ez elterjedt fölfogásban tévedés van. Nem türelem kell a sakkozashoz, hanem a gondolkodásnak, az eshetőségek és lehetőségek kiszámításainak kedvelése, a kombinációkban való gyönyörködés s bizonyos nemes értelemben vett játék szenvedélye a szellemi megmérkőzésnek. A mire az önmegtagadó türelmesség alig volna képes, a sakktáblához bilincsel a gyakorlott éles és vetelkedő

ambíciója akárhány olyan embert is, a ki modernül ideges. Egy jó sakkistában kell valaminek lennie a furfangos diplomatából, a jeles hadvezérből és az alkotó művészből. Egy sikertült sakkparti együttes eredménye a körmönfont eselszövénynek ugy, mint annak, a mit a művésznél inventiónak nevezünk. A győzelemre vágyó harcckészség az indítéka, valóságos politikai tapintat a vezetője s a szép alkotó-érzéke a megteremtője egy egy mesterpartinak. Nem csak az ész, hanem a jellem is harcol és érvényesül a sakktáblán s ezért nyílik játék közben kitünő alkalom az egész ember megfigyelésére. Erő, rutin, fantázia és logika, eszpri és a mely gondolkodás nagy szabásu volta az egyéniségek harmóniájában — ezek a tényezők állanak itt egymással szemben. Ezeknek a váza, a simája, a számтана az, a mi a sakktáblán végbe megy, a mi odarajzolódik s éppen ebben rejlik e játéknak érdekfeszítő volta. Taktikai ügyességgel nem egyszerű száll szemben az önbizalmu lelkesedés és megverheti azt, a mint sokszor győztek a rendes hadseregeken a forradalmak és népfölkelések frissen toborzott csapatai. A sakkjáték menete drámai, dialógus: egyik lépés felel a másikra s a vezérelv, hogy szegyet szeggyel. A játék szépsége ihlet dolga, de hőstett is van a sakktáblán.

Egy-egy meggibicelt parti egész kis látványosság s ez lehet komoly, impozáns és lehet könnyed, komikus. Diákok vicznek, vagy huszáros bravurnak szabad a vásár mindközönségesen. Mikor bizonyos két uri ember játszik, — a kiknek már a puszta megjelenésében is egy jó dózis komikum van, a melyet az öntudatosabb humor tesz élvezetessé, — alig képzelhetek annak a nézésénél valami mulatságosabbat: persze csak szakértők számára. Az egyik úr egyhangu melódialkat dúdol ismételve, az ellenfelével éneklő hangon kötekedik, miközben hosszú száru pipáját nyálcserdülő élvezettel szívja. A másik úr darabos, de találó viczekkel üt vissza, kevert, ki- és be-forgatott nyelven találja föl ötleteit és megjegyzéseit s ha a táblán tett lépésekből nem látnók, apró szemecinek a sunyításából következhethetők a »beleugrató« terveket s a kedves partnernek vetett eszeleket. S a mi ott a sakktáblán közöttük végbe megy, az valóságos sakesperei vigjáték: a sakkfigurák mind élőmozgó szereplők, intrika, konfliktus, család, föltilés, meglepetések, kalandos vágyak és prózai leülés, sok hűhó semmiért; csupa neveléses komolyság! Ha vasárnaponként ezeknek az uraknak egy-egy ilyen partiját végignézhetem, akkor elfelejtem összes mult heti bosszankodásomat s az engem ért kellemetlenségeket s kellőképen fölülülök arra, hogy a következő hét törődéseit-veszódéseit elviseljem.

Nagy ámbíció szorult a legtöbb sakkjátzóba! Persze igen neveléses ez, a hol éppen nem arányos a sakkozásban való ügyességgel, hogy az ember alig értheti: miképpen lehetnek valakinek akkora követelései, mikor olyan keveset ért a dologhoz? Mennyi izgatottság, indulat és elkeveredtség áruja el magát az ilyeneknél! Pretenziójuk meglehetősen kellemetlenné teszi őket. A kik többet értenek a sakkhöz, azok beismertőbbek is szoktak lenni. Hanem a nagy kontingens itt is olyan: a vesztett parti után önmagát ócsárolja, hogy förtelmesen rosszul játszott, a mivel azt nem ismeri el, azt tagadja le, hogy az ellenfele játszott jól, — nem viszi rá a lelke, hogy ezt concedálja. Az előzékenység hiánya, finomtalanság, érdes tapintalanság ez: én az ilyen kifakadó jó-urat azzal hűtöm le, hogy ráhagyom: igaza van, a partit bizony szándóan gyöngén vezette! Sokkal szabályozottabb az erős játzóké maguk viselete. Őket többnyire az az önuralom jellemzi, a melylyel akaratauk győzelmét vivott ki e kombinatórikus játék nehézségeim. Emberek azonban ők is, ha valóban megsértődnek, vagy ugy gondolják, hogy megszegyenültek, akkor bizony csak kimutatják a foguk fehéret. A hiuság és a nemesebb dicsőség-vágy igen vékonyan határolódnak egymás között; ha gyönyörködünk abban a meglepő készségben, a melynek a rugói, ösztökélő erői az elérésben azok a jellemvonások voltak, addig másrészt kelletlenül fordulunk el attól az arroganciától, a melylyel az illetők magukat a kevesebbet elért embereknél többnek vélik, s ugyancsak fönhordják az orrukat. A kiválóság csak a szerénységgel párosulva érdemi és nyeri meg szeretetünket, a kirívó önbecslés akkor is visszataszítást szül, ha különben a tényleges érdemet elismerjük. Letért az a jó utról, a ki azért sakkozik, hogy megbámulják, nem pedig azért, mert teljes gyönyörködéssel merül e szellemes játék

szépségeibe, — mint az író, a ki a nevéit ír, nem pedig a költészetnek tiszta szeretetéből. Irigy az olyan vetelkedő társára, a helyett, hogy öitlne az ő derékségének. Csupa aggodalom, ha játszik, mert fél, hogy »blamirozza magát,« hogy auktoritását csorba esik; mint »paccer« élvezett, mint híres játzó győtrődik. Keresem én régen azt a sakkistát, a ki mestere a játéknak s elfogulatlanul szabad kedvvel ül le a sakktáblához bármikor és bárkivel s nem reszket azért, hogy a partit esetleg elvesziti, hanem játszik mellékgondolatlót nem zavarva; játszik, mert öröme telik benne. Láttam és látok kiváló erejü mestereket, — hanem az egyik sem az én emberem. Tisztelem, becülöm őket, elismerem zsenijüket, hanem egy benső hang azt ismétli: ez sem az igazi! Az én ideáomat eddig csak a szájhagyományban találtam meg; sok apró elbeszélést hallottam róla, a mely mind az én emberemre illik, hogy csöndes, szerény, szeretetre méltó — igazi nagyság volt. Látni azonban nem láthattam őt, mert már kora ifjúságomban halott volt; hanem szerettem hinni, hogy o l y a n, hogy a z volt!

Azért kedvelem én a sakkozást, mert minden parti mutatja, hogy mily mértékben értek hozzá, mennyire vittem benne? Más téren munkálkodva lelkesen hozhat az ember létre valamit, a mi az egyiknek tetszik, a másikkak nem, a harmadikkak egy speciális észrevétele van rá, a negyedik is előáll egy sajátos kifogással, az ötödik közömbös marad és így tovább: a jó szerző nem igen tudja, hogy művével és publikumával hanyadán is van voltaképpen? Mert az ugyan szép, kérem, mikor valaki lelkének a tiszta sugallatára magányosan alkot, ha közönsége nincsen is, hanem azért ő szíve egész nagyságával mégis csak árva s az a nagy szív ugy vérzik: befelé. Nem lehet egy szavunk, egy gondolatunk sem, a melyet csak magunknak mondanánk: embertársainkért éreztünk, hozzájuk szólunk, velük cselekszünk. A sakkozásban nincs az a fatális publikum, a melyik az embert meg nem érti s a frissen aratott győzelem kézzel elismerés-számba megy. Mert mellékes a levert félnek minden mentegődzése, vagy kicsinyló kifogása: a tény dönt. Én annak mindig csak komikus izét érzem. Sakkoztam egy öregebb uri emberrel és váltakozó eredmény után én még többet nyertem. Most azzal állt elő, hogy én neki lassan játszottam. Hogy játzófelemül őt el ne vesztsem, kijelentettem, hogy másnap gyorsan fogok játszani. Ez megtörtént, s én négy partiból csak egyet bírtam döntetlenné tenni, hármát elvesztettem. Az én uri emberem örömtől sugárzó arccal fejtegette előttem ekkor annak a fontosságát a sakkbán, hogy a partnerek egyenlő, megfelelő te mpóban gondolkozzanak, mert csakis így élvezett a játék mindkettőjükre nézve. O még csak egy ilyen partnerre talált és az L. M. ur; hanem máma én is a kellő tempóban játszottam. Megjegyzem itt, hiszen elégszer láttam, mikor ő L. M. urral játszott; ez minden gondolkodás nélkül, azonnal megszokta adni lépéseit, míg ő kényelmesen neki gondolkozott, mikor rajta volt a lépés sora, — az eredmény persze többnyire az volt, hogy ebben a tempóban L. M. ur vesztett. No hát aztán a következő nap megint gyorsan rakosgattam a lépéseket az én öreg urammal szemben és ugy esett, hogy bizony meg is raktam őt derékasan, a mi a következő napon ismétlődött; ezekre a partikra nem mondta már, hogy a megfelelő tempóban játszottuk, hanem elhallgatott a tempójával azóta se játszott velem. — legyőzöttnek rendes panaszkodása és mentegődzése az, hogy az ellenfelének tulságosan lassu játéka csigázta őt el, ennek esett áldozatául Ezzel a szemrehányással állott elő velem szemben is egy uri ember egy olyan parti után, a melynek az egyik lépésén ő esetleg éppen annyi ideig gondolkozott, míg én egy kubaszivart elszittam; mikor ezt viszont megmondtam neki, nagyott nézett és ugy látszott, hogy kétkelkedik állításom igaz voltában, de megerősítette ezt a gibicz, a kinek a készülő lépés közben ajándékszivarát szittam s a ki a lépés megtörténte után mosolyogva kínált meg egy második szivaral. Nem lehet különben az ilyen szemrehányást, vagy vádolást zokon venni: az, a ki teszi vagy mondja, meg van arról győződve, hogy igazat mond, nem pedig csak külső melegséggel ranta elő. Mert a dolognak pszichológiája van: azt az önvigasztalást akarja az illető magának megmenteni, hogy ő is tudna győzni, ha annyira megerőltetné magát, mint játzófele; ki van tehát min egy zárva józanul látnia a tényt, hogy bizony tört magát szintén eléggé hosszasan. Nyugodtan szokte

tam én felelni, egy egyszerű igazsággal: ahhoz, hogy az ember a partit elveszítse, éppenséggel nem kell gondolkozni, de ahhoz, hogy megnyerje, szükséges, legalább egy kicsit. — A legjobb sakkórák szerint, kiszabott időre játszani: modern sakkversenyt nem is rendeznek másképpen: meg van határozva, hogy egy-egy órán belül hány lépésnek kell történnie s a ki több lépést gyorsabban megtéve időt nyert, az a kritikus helyzetekben félórátig gondolkozhatik; sajnos azonban, hogy ehhez a játékmódhoz eddigelé igen kevés helyen lehet jutni, a kávéházakban rendszeren nem. — Kész élvezetre nem ül bizony az ember a sakkhoz sem, van annak egy nagy, nehezen és ritkán kielégíthető föltétele: egy jóra való partner. Olyan, a ki nyugodt és nem képzelődő, kitartó és nem nagy száju, a ki a partit bizonyos önálló művészettel képes vezetni, nem henczeg, ha nyert és nem buvik ki az állandóbb mérközés elől, ha néhányszor vesztett. Lámpással kell az ilyet keresni és ha akad, nagyon, de nagyon meg kell becsülni! A magányos foglalkozásokkal szemben meg van tehát a sakkozásnak is az a bibije, hogy nem egyedül rajtunk áll, hogy mit hozhatunk benne létre?

Uj ékszer-üzlet a Fő-utczán
Weisz Ignác és fia
 Üzlethelyiséget változtatott.
 Kikülnő órák, ékszerek és drágakövek raktára
 a Bertsey-féle üzlethelyiségben a Fő-utczán.
 Az üzlet február hó 16-án nyílt meg.
 A legrövidebb árak és előzékeny kiszolgálás.

A párbajmánia.

Nagyvárada, március 21.

A büntető törvénykönyv tiltja a párosviaskodást és megtörténik nálunk, hogy egyik-másik párbajból keletkezett emberölésért megbüntetik a tettest.

A párosviaskodásra való kiállítás 1-8 napi, sőt szigorú törvényszékek előtt még 30 napi büntetéssel is sújtatik

Aki a párbajozási mániának ellentmond, az gyáva, a lovagok szívességéből még párbajképtelenség is nyilvánítják; hát innen támad azután az a ferde helyzet, hogy a mélyen tisztelt kéményseprő legények is a párbajozási mánia miatt lenéznek a nem párbajozó ellenfeleket.

Kint a községben a párbaj hasonlóképpen divatos; csak hogy ott verekedésnek hívják és hogyha bottal vagy csizmaszárból elővont késsel vitatik, még emberölés büntetése is származhatik belőle.

Csodálatos, hogy párbaj csak ott lehetséges, ahol a nadrágos emberek társadalmá el, míg a gatyaszáros vitézek között ennek más nevet adnak, holott a tény ugyanegy.

A harciasság emelésére kiválóan jó hatású ez a duhajkodás. Kár, hogy országosan nincs megengedve, pedig a bekövetkező századvégi harcok legyűrészére kiválóan szükséges volna a harciasság fokozása.

A nadrágos emberek között fentálló társadalmi rend különben ezt nagyon is megköveteli. Nem mondunk valótlan.

A korona bizalmát bírják a miniszterek, akiknek a törvényt alkalmaztatni, foganatosítani, érvényesíteni ellátatni kell.

Nohát a miniszterek Magyarországon, a társadalmi rend emez örei, első sorban vannak hivatalva a párbajozás felélenkítésére.

Hogyha a községek embereiből is választanak minisztereket, akkor el kellene a párosviaskodást tiltó törvényt törölni, mert aligha nem ott kellene első sorban a párosviaskodással a harciasságot emelni.

A bölcsészet nagy alkotásai közé tartozik ama sarkigazság megalakítása, hogy az állam lakosai két osztályba sorozandók:

a) nadrágosok;
 b) gatyaszárosok

osztályára, kiknek tényei más és más törvények által szabályozandók.

Az a) osztályba tartoznak a miniszterek, a b) osztályba miniszterek nem tartozhatnak.

A mi minisztereink felülállanak a törvényeken; a törvények csakis azok számára vannak alkotva, akik elhiszik, hogy a törvények a társadal-

mi élet megvédésére vannak megcsinálva és akik ezt elhiszik, azok poltronok, akik nem hiszik, azok a hősök.

Nem szükséges nagyon élesen rámutatnunk ama vezetés helyzetére, ami nálunk uralkodik.

Ezelőtt néhány hónappal verekedett az egyik miniszter, most verekedett a másik, holnap verekedni fog az államtitkár, utána a tanácsos, és még tudja isten, kicsodák!

A nagy és kis, a fővárosi és vidéki hírlapok tele küttölik a világot azzal, hogy a miniszterek megverekedtek, ezzel minden támadásnak éle van véve, és még azt követelik Magyarországon a törvény öreitől, hogy alkalmazzák annak szigorát a nem miniszterekre.

Nohát álljanak ki a törvény és társadalmi rend örei a törvények ellenére párosviaskodásra, hadd lássa a világ, hogy mi különbséget tudunk tenni a miniszterek és nem miniszterek között is.

Az ilyen miniszteri párbajoknak hatása megérzik aztán az egész ország társadalmán és a párbajok egymást érik.

Gavallér.

Heti sakk szemle.

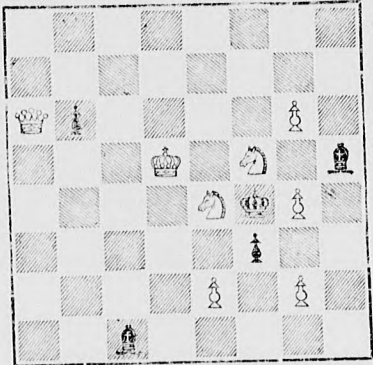
— Rövevezető: Gesztési Ödön. —

15. feladvány.

Dr. Kálniczky Gézától

Tornallyán.

a b c d e f g h

Világos

indul s a 3-ik lépésre mattot ad.

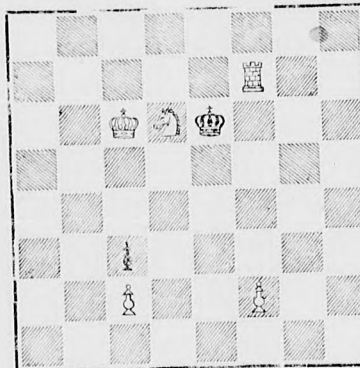
16. feladvány.

Keidanski H-től

Berlinben.

Laskernek, mint a szentpétervári torna első nyertesének ajánlva, (Chess Monthly).

a b c d e f g h

Világos

indul s a 4-ik lépésre mattot ad.

24. játszma.

Játszották a pozsonyi sakkkörben 1894. szept. 26-án.

Francia játék.

Világos:

Exner Győző.

Sötét:

Dr. Exner Kornél.

1. e2-e4	e7-e6
2. d2-d4	d7-d5
3. F f1-d3	H b8-c6
4. c2-c3	F c8-d7
5. e4 : d5	e6 : d5
6. V d1-b3	H g8-f6

Sötét a támadás érdekében egy gyalogot áldoz, a mi által erős támadást nyer. Világos a lehető legjobban védekezik.

7. V b3 : b7	B a8-b8
8. V b7-a6	B b8-b6
9. V a6-a4	H c6-b4
10. V a4-d1	H b4 : d3+
11. V d1 : d3	F d7-b5
12. V d3-f3	B b6-e6+
13. F c1-e3	c7-c5

Talán jobb lett volna g5!

14. H g1-e2	V d8-b6
15. 0-0	e5 : d4

16. c3 : d4	F f8-d6
17. H b1-c3	0-0

A támadás vissza van verve s azt most világos veszi át s következetesen keresztül is viszi.

18. H c3 : b5	V b6 : b5
19. H e2-c3	V b5-d7
20. B f1-e1	B f8-e8
21. B a1-c1	H f6-g4

Szellemes, de nem egészen correct combinatio.

22. V f3 : g4	B e6 : e3
23. B e1 : e4	V d7 : g4

A játszma most rendkívül érdekes és tanulságos. V g4 : d7 nem történhetett merterre sötét kétlépéses mattot ad.

24. B e3 : e8+	F d6-f8
25. H e3 : d5	f7-f6
26. H d5-e3!	V g4-e2
27. B c1-c8	K g8-f7
28. B e8 : f8+	K f7-g6
29. d4-d5	f6-f5
30. B c8-e6	K g6-g5
31. B f8 : f5+	K g5-h4
32. B c6-c4+	földadja.

25. játszma.

Játszották Kassán 1892. június 5-én.

Cunningham csel.

Világos:

Sötét:

Charousek Rezső.

Wollner.

1. e2-e4	e7-e5
2. f2-f4	e5 : f4
3. H g1-f3	F f8-e7
4. F f1-c4	F e7-h4+
5. g2-g3	f4 : g3
6. 0-0	H g8-h6

Sötét itt igen helyesen nem üti a h2 gyalogot, mivel a király exponáltabb g1, mint h1-en s a gyalog is jól áll g3-en.

7. d2-d4	d7-d5
8. F e4-d5	c7-c6
9. F c1 : h6*	c6 : d5

*) F b3 volt helyen.

10. H f3-e5	F c8-e6
11. V d1-h5	d5 : e4

(E lépést szépen aknázza ki világos. Érdekes hogy néhány erőteljes húzás után hogyan megy tönkre sötét, r. v.) 0-0 volt a helyes lépés jó játékkal.

12. H e5 : f7	V d8 : d4+
13. K g1-g2	g7-g6
14. V h5 : h4	F e6 : f7
15. F h6-g7!*)	V d4 : g7

*) (Igen ügyes lépés r. v.)

16. V h4-e4+	K e8-f8
17. V e4 : b7	földadja.

Sötét még egy bástyát veszít s e mellett állása is rossz.

(Megjegyzések részben Charousektól.)

Megtejtések.

11. feladvány

Kellemen Józseftől

A.-Tücsváron.

1. H d3-f4	K e4-f5
2. V e1-b4	e5 : f4
3. V b4-b1+	matt.

2.	K f5-f6 v. e5-e4
3. V b4-f8+	matt.

1.	e5 : f4
2. V b1-h1+	K e4-f5
3. V h1-b1+	matt.

2.	f4-f3
3. V h1-f3+	matt stb.

12. feladvány.

Dr. Gottschalltól

Lipcsében.

1. B g1-g8	d6 : e5
2. F e3-g5	f6 : e5 vagy g5
3. H c4-e3+ vagy B g8-f8+	matt.

1.	d6-d5
2. H e4-d6+	K f5 : e5
3. d3-d4+	matt.

1.	f6 : e5
2. H e4-d6+	K f5-f6
3. F e3-g5+	matt.

Nem csoda, ha e feladvány az első díjat nyerte Valódi kis remekmű; a főváros két symetrykus tisztá

gyönyörű mattállása, szép mellékvázlatok s mindennek fölött a problematikus s nem egy könnyen főlalálható első lépés igazán értékessé teszik e feladványt.

Sakkhírek.

Érdekes elmefuttatást talál az olvasó a lap más helyén Exner Győző főreáliskolai tanár úrtól, a kiváló sakkimestertől, melyet nagyterjedelme miatt rovatunkon kívül s két folytatásban fogunk közrebocsátani s melyet olvasóink szíves figyelmébe ajánlunk.

A Steinitz-Schiffers-féle matche e hó 11-én kezdődött meg a Don melletti Rostowban a Kommerz-klub elegáns helyiségében. Az első két játszmát Steinitz nyerte meg.

Moszkvától február 27-én bucsuzott el Steinitz, hol még egy simultan előadást tartott. 17 játszmát vezetett egyszerre, melyből 14-et megnyert, kettőt veszített és egy döntetlen maradt.

Üzenetek.

Ch. R. Budapest. B. küldeményét megkaptuk. Köszönet.

E. Gy. Székes-Fehérvár. Levél ment. Becses dolgozatát nagyterjedelme miatt csak 2 folytatásban s rovaton kívül adhatjuk, a miért szíves elnézését kérjük.

B. J. Kolozsvár. Hol késik az ígért feladvány?

VASUTI KÖZLEKEDES.

Table with train schedules including Gyorsvonatok, Egyéb vonatok, and Személyvonat sections with columns for destination, departure, and arrival times.

A heti krónikából.

— Részletek —

Fiatalság — bolondság! Affékról suttog a korzó, kardcsattogás mindenfelé, és felkötött karu alakok tarkítják a járókelők sorait. Hiszen hajdanában sem volt a fiatalság a bátorságnak híjával; alig cseperedett föl a gyermek, kardot fo-

gott a kezébe. De akkor ám nem két heves véru fiatal ember között folyt le az affér, hanem két harcra kész nemzet között és a hazáért hullott el az, a hazaszeretet martirja volt az, aki életét veszté ez affér „lovagias“ elintézésében.

Hanem manap!... Ime a béke korszakát éljük; nem a harcmezőre, hanem az iskolába küldjük ifjainkat. Nem vérrel írja már be Clio a dicsőséget a történelem könyvébe, hanem a munka verejtékével.

Fáj tehát, ha a munkásság békés és egyenletes zakatolásába a kard bántó nyisszanása hoz diszszonanciát.

Már pedig ebben bőven volt részünk a mult heten. Egy tanár szállott ki a kathedrából, hogy — rossz példát adjon a tanulóknak. A legkegyetlenebb kényszerűség sarkalta őt a párbajra, melynek pedig már hivatásánál fogva is ellensége.

Néhány tanítványai is azt vélte, hogy neki szól a példa és egy pár jogászszal egyetemben olyan csinos botrányt szcenioztak nyílt utcán, hogy a szülők most már joggal kiálthatják:

— Iskolába, gyerekek!

Br. Jósik a Samu is párbajozott gr. Klebelsberg Zdenkóval. Az adott a párbajra okot, hogy Klebelsberg egy terhelő levelet küldött Jósikának. Hát a gróf megérte azt, hogy betörték a fejét, de még kérdés, hogy igaz a z szolt-e azért?

Legutóljára hagyjuk, pedig a legis legfontosabb dolog, hogy itt a kedves tavasz. Anyyra elragadott bennünket búbája, hogy a nagylelkűségi rohamunkban nagyszabásu és bizonyára örömmel fogadott meglepetést hozunk olvasóinknak. E meglepetés pedig az lesz, hogy —

Tavaszi verset nem közlünk!

Felölös szerkesztő és lapfőmunkatárs: Sarkadi Ignác. Főmunkatárs: Rácz Mihály.

Nyíltér.

Advertisement for Szilágyi Géza, watchmaker and jeweler, located at Nagyváradi, Kossuth (Sas)-utca 2. szám. Lists various watch and jewelry services.

Advertisement for Böszörményi Lipót, watchmaker and jeweler, located at Nagyváradi, Kossuth Lajos-utca, Biharm. takarékpénztári épület. Specializes in French and domestic watches.

Advertisement for Bodó Imre, a spice and delicacy merchant. Located at Nagyváradi, Kossuth-utca. Offers various goods and services.

Advertisement for D. Berger Ignác, a wine merchant. Located at Nagyváradi, Olasz, Bémer-tér (Stidl-ház.). Specializes in clean, good wine.

Advertisement for Klein M., a watchmaker and jeweler. Located at Nagyváradi, Kossuth-utca. Offers various jewelry and watch services.

Szép fenyőfák

ugyszintén
mindenféle disz-fa és bokrok,
továbbá

20,000 drb egy és két éves rózsza

igen mérsékelt áron kapható

Nagyváradon, a Rhédey-kerti
faiskolában.

Gazdálkodók, vendéglősök,
szatócsok és kimérők

szíves figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy a
már 12 év óta fennálló **rum- és
likör-gyáramat** f. évi márczius
1-től

szesz- és pálinka-

nagykereskedéssel

kibővítettem.

A pénzügyigazgatóságtól nyert en-
gedély folytán abban a kellemes hely-
zetben vagyok, hogy 100 literen felüli
mennyiséget — tetszés szerint össze-
állítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-
pálinka, — ugyszintén minden fele szesz-
különlegességekből.

regale és fogyasztási adómentesen
a legjutányosabb **napi árban** ki-
szolgáltathatok.

Raktáram: Szent-László-tér (Zsiga-fundatio
épület 250. sz. Iroda: fiók-üzlethelyiségem-
ben, Kert-utca sarkán, hol mindennemű kü-
lönlegességeket kis mértékben árusítok.

Tisztelettel

Weisz Náthán.

Telefon-összeköttetés!

Gazdálkodók figyelmébe!

Az 1888. XXXV. italmérési törvényczikk 5. §-a
szerint a mezőgazdasággal foglalkozók 100 liter meny-
nyiségű pálinkát cseledjeik és munkásaik részére
regalia-adó mentesen beszerezhetik és saját joga-
sított helyi regale-bérlőjének sem fizetendő meg a
regalia-adó, erre külön pénzügyigazgatósági engedély
szükséges, melynek beszerzésére bővebb felvilágosi-
tást szívesen nyújtok tisztelt vevőimnek.

Tisztelettel jelentjük, miszerint a legujabb divatu
Tavaszi-nyári női ruha-szövetek és selyem kelmék,

jól mosható

Creton-, Toile-, Satin-, Zephir és ruhavásznak

már megérkeztek, ugyszintén

Ujdonságok
napernyőkben, virágokban és pipere-czikkekben,

továbbá

férfi nyakkendők, férfi-ingek, selyem, satin és creppe-szövetből,
melyeket tisztelt vevőink és a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

Kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Nagyvárad, árutelepe, Szent László-tér.

Legelőnyösebben vásárolhatni

szolid és izléses

uri-, fiu- és gyermek-ruhát

szabott árak mellett

NEUMANN M.

ezégnél

Nagyvárad, csakis Kiskidfő (Lévay-ház.)

RAKTÁRAK:

Budapest, Arad, Debreczen, Temesvár, Fiume, Ujvidék,
Zágráb, Belgrád, Serajevo, Trieszt, Nisch, Sofia stb.

Ifj. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.

női divat áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Női divat és Confectio-ujdonságok.

A tavaszi idény beálltával, bevásárlásomból hazatérve, tudatom a n. é. közönséggel, hogy **divat-
üzletemben**

eredeti párisi és berlini modellek, u. m. kabátok, gallérok, esőköpenyek
a legolesóbbtól a legfinomabb kivitelig megérkeztek.

Különlegességek: A legdivatosabb angol és franzia női ruhakelmékből
egyes ruhák, ugyszintén méteráru, a legolesóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A legujabb színes és fekete selymek nagy választékban.
Vásznak és asztalneműek, valamint menyasszonyi kelengyék.

Női ruhák és felöltők saját, évek hosszú sora óta elismert műhelyemben
eredeti modellek után készülnek.

A legdivatosabb napernyők nagy választékban.

Szönyeg és függöny nagy raktár.

Blousok, Gyermek-ruhák és felöltők, Napernyők

Freyberger A.

feltűnő szépek kaphatók

nagy kézimunka
kereskedésében
Nagyváradon.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradai szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben. **NAGYVÁRAD,** Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolási munkák elvállaltatnak.

Tempломok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészies kivitelű márvány-utánczatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégablakban és czimfestésekben.

Különbéféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezekre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta és papír-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adatnak.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

Az anyag tartósságáért, tisztaságáért kezeséget vállalunk.

Száraz és saját készítményü tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitűnő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok, kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek, házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

LEITNER MARTON

ruha- és divat-kereskedése Nagyváradon Zoldfa u. Zoldfa kapuja mellett

1.85 krért egy teljes ruha divatos szövetből.

25 krért elegáns dupla szeles női szövetek.

40 krért legfinomabb tiszta gyapjú női szövetek.

67 krért 130 ctm. szélességű angol kelmék.

50 krtól 1 frtig gyász és divat kelmék.

15 krért legujabb jó mosó kartonok.

25 krért valódi Cosmanosi Vollok.

28 krért czérna ajour és Plissé Saphirek.

30 krért legujabb francia Atlas Satinok.

27 krért Piquetek minden színben.

A Millenniumra.

4 f tért 30 rőf kitűnő jó czérna vászon.

4 frt 50 krért 30 rőf női ingekre való vászon.

3 frt 95 krért 32 rőf lábravaló és lepedő vászon.

7 frtért egy szélességű lepedő vászon.

4 frt 50 krért kitűnő jó Schifonok.

4 frt 90 krért legfinomabb Cretton.

5 frtért 30 rőf szintartó czérna Kanavász.

8 frt 40 krért 30 rőf Brocat Gradli ágyhuzatra.

3 frtért egy Damaska Garnitur.

2 frt 80 krért 12 db Damaska Törülköző.

A Millenniumra.

1 frt 45 krért egy divatos Kávés Teriték.

1 frt 30 krért egy ablak Touniss Függyöny.

5 frt 25 krért egy Bourett Garnitur.

1 frtől 1 frt 80 krig legfinomabb férfi ingek.

65 krtól 1 frt 25 krig legfinomabb női ingek.

Nagy raktar Paplan, Madracz, Futó és kész Szőnyegekben.

Ruhakellékek és díszek nagy választékban.

Legfinomabb selymek blouse és ruhákra nagy választékban.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

LEBOVITS RUDOLF és Társa

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Olaszi, főutca, Bartsch-palotával szemben.

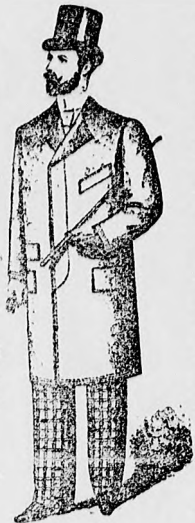
A tavaszi idényre

nagy választéku ruha-szövet raktárt

rendeztünk be 364 4-10

Elegáns szabás és legjobb kivitehről
t megrendelőinket előre is biztosítjuk.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

Stern Lipót

férfi-szabó

Nagyvárad, főutca, Bazai-szoros.

Tavaszi idényre

legújabb divatu
szövetek

gazdag választékban.

A mai kornak megfelelően berendezett

regi jó hírnevű üzletét

ajánlja a t. közönségnek.

A milleniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

olcsók,

hogy bármely fővárosi czéggel versenyezhetek.

Nemes Mikály

N.-Várad, Lévy Palota Köröspart Corso.

ROTH H. ÁRMIN férfi-szabó üzlete.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy Sz.-László-
téren, a Nagyvárad Takarékpénztár épületében egy a mai kornak
megfelelő

férfi-szabó üzletet

rendeztem be, s azt a legújabb divatu s csakis kiváló minőségű szöve-
tekkel szereltem fel.

Külföldi és hazai elsőrangú szabó-üzletekben szerzett tapasztalataim ké-
pesítenek arra, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelek.

Pontos kiszolgálás, lehető jutányos árak lesznek főbb irányelveim, hogy
t. megrendelőim megrendelését kiérdemeljem.

B. pártfogásukat kérve, vagyok

tisztelettel

ROTH H. ÁRMIN.

Uj férfi-szabó üzlet a Szent-László-téren.

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer-tér. NAGYVÁRAD. Bémer tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az Oberleitner E. és fiai esászar és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldötnek.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

A közeledő tavaszi idényre már megérkeztek

különlegességek

férfi-, női- és gyermekcipőkben

STERN GYULA czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca

az „ARANY CSIZMÁHOZ”,

a hol is a nagyrabecsült vevőközönségnek
legjobb alkalma nyílik ebbeli szükségleteit a
legnagyobb választékban s legjutányosabb
áron beszerezhetni.

A n. é. közönség becses tájékozására van
szerencsém a legdivatosabb czikkeknak árait
a következőkben feltüntetni:

alacsony szárú (angol) női füzös cipő	3.25
„ „ „ gombos	3.50
„ „ „ sárga Bergsteiger	3.
„ „ „ gombos	3.25
„ „ „ lag füzös	5.-
„ „ „ gombos	5.25

Együttal a n. é. közönség b. tudomására
hozom, miszerint férfi- és gyermek-
kalap-raktáramat a mai kor igényei-
nek megfelelőleg rendeztem be.

Magamat b. pártfogásába ajánlva, vagyok
tisztelettel Stern Gyula.

Ujdonságok! Különlegességek!

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvéllal és pontosan teljesít egy helybeli, mint
vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendelé-
seket mérsékelt árak mellett.

Videki küldemények gondos csomagolás és
pontos szétküldés következtében, rendes időben
és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott húsvéti cukor- és selyem disz-
tojások 3 krtól 10 frtig kaphatók. 334

Első n.-váradai műszaki szappangyár.

Palkovics Fülöp és Társa N.-Várad.

Gyártelep: Rózsa-utca 100/2, a tűzoltó laktanyával
szemben

Iroda: Pec.e-utca, Günsberger-ház.
Telefon-összeköttetés.

Tisztelettel ötéstitjük a kereskedő urakat, hogy
az iparhatóság egyártmányunkat kiküldött vegyé-ze
által megvizsgálhatván. 8368/95. sz. a. hivatalosan
igazolta, hogy mi az

Első n.-váradai műszaki szappangyár

czímet jogosan használhatjuk.

Gyártmányunk csakis vegytiszta zsira-
deket tartalmaz, ment minden káros anyag-
tól, ezért szaporább és legolcsóbb

Gyárunk kitűnő berendezése folytán bármily
tömeges megrendelésnek képesek vagyunk megfelelni.

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biz-
tosítva, kérjük a kereskedő urak b. pártfogását és
jegyzünk kiváló tisztelettel

Első nagyváradai műszaki szappangyár.
PALKOVICS FÜLÖP és TÁRSA.

Legolcsóbb forrás!

Kész női felöltők és ruhaszövetek bevásárlására

FLEGMAN ÁRMIN

női divatterme

Zöldfa-utca elején. **NAGYVÁRAD**, Zöldfa-utca elején.

Bizonyítékul szolgáljon a következő Árkivonat:

Női Gallérok gyönyörű kivitelben 1 frt 50 krtól.	Női kabátok, kitűnő szabásu 4 frttól.	Kangarn Gallérok, csipkével 4 frt 50 krtól.
Női Gallérok angol szövetekből 2 frt 50 krtól.	Fekete kabátok bételve 6 frt 50 krtól.	Legújabb gyűrött gallérok 10 frttól.
Ruha szövetek tiszta gyapju 40 kr.	120 ctr széles, legújabb divat 80 kr.	Fekete Ternon gyapju 33 kr.
1 vég jó chiffon 4 frt 40 krtól.	1 vég jó vászon 4 frt 60 krtól.	1 vég jó canvasz 4 frt 65 kr.
1 méter jó mosóvoil 18 kr.	1 mtr jó festő voil 21 kr.	1 mtr finom Atlassatin 28 kr.
Bélés, Satin, Halcsont, olcsóbban	Organtin és Kautschuk mint	Lószőr, Harangszövet bárhol!

Mindennemű női ruhák u. m. **utczai, alkalmi, lovagló és gyászruhák** utolsó divat szerint és olcsóbban mint bárhol. **Női ruha-szövet különlegességek nagy választékban.**